

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
IV SESSİYASI İCLASININ

PROTOKOLU № 27

Milli Məclisin iclas salonu.
2 oktyabr 2020-ci il.

İclasa Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sədri Sahibə Qafarova sədrlik etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 110 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 11.11 dəq.)
İştirak edir	104
Yetərsay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil idi:

1. “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880–2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

2. “Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012–2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və

medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

3. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

4. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

5. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

6. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

7. “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

8. “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

9. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

10. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəllə-

sində, Azərbaycan Respublikasının Mıqrasiya Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsində, “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” və “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

11. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

12. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında”, “Təhsil haqqında”, “Məktəbə-qədər təhsil haqqında”, “Peşə təhsili haqqında”, “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

13. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalar Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

14. “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Qeyd. 2020-ci ilin mart ayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 koronavirusunun törətdiyi yoluxucu xəstəliyi pandemiya elan etmişdir. Bu pandemiyaya qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlərlə əlaqədar Milli Məclisin 21 deputatı plenar iclas salonunun lojasında əyləşdiyinə görə əl qaldırmaqla səs vermişdir.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Fazil Mustafa, Səməd Seyidov, Arzu Nağıyev, Elşən Musayev, Sevil Mikayılova, Kamal Cəfərov, Fəzail İbrahimli, Nigar Arpadarai, Tural Gəncəliyev, Razi Nurullayev, Bəhrüz Məhərrəmov, Siyavuş Novruzov, Şahin İsmayilov, Azay Quliyev, Naqif Həməzəyev, Qənirə Paşayeva, Zahid Oruc

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 11.12 dəq.)

Lehinə 102

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 103

Nəticə: Qəbul edildi

1. “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880–2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.07 dəq.)

Lehinə 91

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	91
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.08 dəq.)
Lehinə	93
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	93
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.08 dəq.)
Lehinə	92
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	92
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3-cü maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.09 dəq.)
Lehinə	92
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	92
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.09 dəq.)

Lehinə 95

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 95

Nəticə: Qəbul edildi

2. “Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012–2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli, Fəzail Ağamalı, Elman Nəsirov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.11 dəq.)

Lehinə 95

Əleyhinə 1

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 96

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.17 dəq.)

Lehinə 97

Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	98
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.18 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3-cü maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.18 dəq.)
Lehinə	97
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	98
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.19 dəq.)
Lehinə	98
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

3. Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azər-

baycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nurlan Həsənov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.20 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.21 dəq.)

Lehinə 97

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 98

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.21 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 99

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.22 dəq.)

Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

4. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Mahir Abbaszadə

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.23 dəq.)

Lehinə	103
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.24 dəq.)

Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.24 dəq.)

Lehinə	102
--------	-----

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3-cü maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.25 dəq.)
Lehinə	103
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.25 dəq.)
Lehinə	98
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

5. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Vüqar Bayramov, Mələhət İbrahimqızı, Hicran Hüseynova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	102
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.32 dəq.)
Lehinə	103
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

6. “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Bəxtiyar Əliyev, Mələhət İbrahimqızı, Əli Məsimli, Kamaləddin Qafarov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.34 dəq.)
Lehinə 98
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 0
İştirak edir 98
Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.41 dəq.)
Lehinə 105
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 0
İştirak edir 105
Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.42 dəq.)
Lehinə 104
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 0
İştirak edir 104
Nəticə: Qəbul edildi

7. “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun

layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Hicran Hüseynova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.44 dəq.)

Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.44 dəq.)

Lehinə	105
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	105

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.45 dəq.)

Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101

Nəticə: Qəbul edildi

8. “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqın-

da (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Mələhət İbrahimqızı,
İlham Məmmədov, Hicran Hüseynova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.48 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 105

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.49 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 104

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.50 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 99

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.50 dəq.)

Lehinə	105
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	105
Nəticə: Qəbul edildi	

9. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, İlham Məmmədov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.52 dəq.)

Lehinə	105
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	107
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1–2-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.53 dəq.)

Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	104
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3–4-cü maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.53 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 104

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.54 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 104

Nəticə: Qəbul edildi

10. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Miqrasiya Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində, “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” və “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nizami Səfərov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.55 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	104
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1–2-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.56 dəq.)

Lehinə	108
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	108
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3–4-cü maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.57 dəq.)

Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 5–6-cı maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.57 dəq.)

Lehinə	107
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	107
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.57 dəq.)

Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	104
Nəticə: Qəbul edildi	

11. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Məsimli

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.01 dəq.)

Lehinə	105
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	105
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.02 dəq.)

Lehinə	99
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.02 dəq.)

Lehinə	101
--------	-----

Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

12. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında”, “Təhsil haqqında”, “Məktəbəqədər təhsil haqqında”, “Peşə təhsili haqqında”, “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, İlham Məmmədov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.04 dəq.)

Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1–2-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.05 dəq.)

Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0

Səs vermədi	0
İştirak edir	104
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3–4-cü maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.05 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 5–6-cı maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.06 dəq.)
Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 7–8-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.06 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.07 dəq.)
Lehinə	101

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

13. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nizami Səfərov

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.08 dəq.)

Lehinə	98
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.09 dəq.)

Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.09 dəq.)

Lehinə	98
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.10 dəq.)
Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.10 dəq.)
Lehinə	103
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

14. “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.11 dəq.)
Lehinə	99
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.12 dəq.)

Lehinə	103
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	103
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.12 dəq.)

Lehinə	104
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	105
Nəticə: Qəbul edildi	

Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin Sədri

Sahibə Qafarova

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

2 oktyabr 2020-ci il. Saat 11.

*Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin
Sədri Sahibə Qafarova sədrlik edir*

Sədrlik edən. Xoş gördük, hörmətli deputatlar, hörmətli media nümayəndələri! Hörmətli həmkarlar, bu gün hamımızın ürəyi azadlıq savaşı aparan ordumuzun yanındadır. Bizim şəhidlərimiz var. Allah onlara rəhmət eləsin! Bizim yaralanan insanlarımız var. Allah onlara şəfa versin!

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri əks-hücum əməliyyatını uğurla davam etdirir, hər gün cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində erməni işğalçılarına ağır zərbələr endirirlər. İndiyədək düşmənin çoxlu sayda canlı qüvvəsi məhv edilmiş, yüzlərcə tankı, artilleriya qurğusu, hava hücumundan müdafiə vasitəsi, digər hərbi texnikası sıradan çıxarılmışdır.

Azərbaycan Ordusunun uğurlarını görən bəzi beynəlxalq güclər artıq narahat olurlar. Bu istiqamətdə vaxtilə heç nə eləməyən bəzi ölkələr, beynəlxalq təşkilatlar indi müxtəlif bəyanatlar verir, danışıqlar aparır, dövlətimizə təzyiqli göstərib haqq yolundan döndərməyə çalışırlar.

Haqq işimizə mane olmağa cəhd göstərən bəzi xadim-

lərin bəyanatları ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin bu sözlərini bir daha yada salmaq istəyirəm. Düşünürəm, yerinə düşər: “Biz tarixi ədaləti bərpa edirik! Qarabağ bizim doğma, əzəli, tarixi torpağımızdır. Azərbaycan xalqı bu işgalla heç vaxt barışmayacaq. Əgər məsələ danışıqlar yolu ilə həll olunmazsa, Azərbaycanın tam haqqı var ki, məsələ öz həllini hərbi yolla tapsın. Bu haqqı bizə Azərbaycan xalqı verib, bu haqqı bizə beynəlxalq hüquq normaları verib”.

Hörmətli həmkarlar, mən düşünürəm ki, hamımızın fikri eynidir. Ordumuzun müzəffər yürüşü Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa edilənədək, sonuncu düşmən əsgəri müqəddəs torpaqlarımızdan qovulana qədər davam etməlidir. *(Alqışlar.)*

Biz və bütün xalqımız əmindir ki, belə də olacaq, bu zəfər savaşı Azərbaycanın bütün ərazi bütövlüyünün bərpası ilə başa çatacaqdır.

Hörmətli deputatlar, mən bilirəm ki, hamımızın ürəyimiz doludur, vaxtımız olacaq. Hamımız bu barədə fikirlərimizi bildirə biləcəyik. İndi isə xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçək, iclasımıza başlayaq.

Qeydiyyat	(saat 11.11 dəq.)
İştirak edir	83
Yətərsay	83

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov, *Milli Məclis Aparatının Milli Məclisin, komitələrin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsi müdirinin müavini.*

Qeydiyyatdan 21 deputat keçmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Yetərsay var.

Hörmətli həmkarlar, biz sentyabrın 30-da birinci oxunuşda qəbul etdiyimiz qanun layihələrini bu gün ikinci oxunuşda müzakirə edəcəyik. Gündəliyimizdə 14 məsələ var. Xahiş edirəm, gündəliyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.12 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Gündəlik qəbul edildi. Hörmətli həmkarlar, gündəlikdə olan məsələlər haqqında müzakirələrə ehtiyac varmı?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Var. Buyurun, yazılın. Keçən dəfə mən təklif elədim, heç kim yazılmadı, amma sonra o biri məsələlərdə hamı danışmaq istədi. Xahiş edirəm, vaxt var, yazılın. Yazılanlar var. Fazil Mustafa.

F.Mustafa. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkili! Ordumuz çox məsuliyyətli və uğurlu döyüş əməliyyatları aparır. Bu ərəfədə də Azərbaycana qarşı təzyiqlərin gücləndiyini hamımız hiss edirik. Bu təzyiqlərin başında olan ölkələrdən biri də Fransadır. Fransa özünə aid olmayan, özündən uzaq regionda erməni təəssübkeşliyini davam etdirir və hər zaman olduğu kimi, bu dəfə də ATƏT-in Minsk qrupunda həmsədr ölkə kimi Azərbaycanın

maraqlarına ciddi zərbə vurmağı düşünür. Ona görə də təklif edirəm ki, Azərbaycan dövləti Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupunda həmsədrliyindən uzaqlaşdırılması tələbini qətiyyətli şəkildə gündəmə gətirsin. Bunu artıq Türkiyə Cümhurbaşkanı da gündəmə gətirir. Azərbaycan tərəfi də təkidlə tərəfli mövqe tutan, ermənilərin maraqlarını qoruyan Makronun yeritdiyi siyasətin mahiyyətini, onun ifşa olunmasını təmin etməlidir. Biz bu tələbi bütün tribunallardan qətiyyətli şəkildə səsləndirməliyik və Fransa birmənalı şəkildə ATƏT-in Minsk qrupundan uzaqlaşdırılmalıdır. Orada ən az obyektiv mövqe tutan ölkə olmalıdır.

İkinci təklifim nədir? Biz müharibə aparırıq. Bizim həbsxanada müəyyən cinayət əməli törətmiş çox sayda əsgər və zabitlərimiz, insanlarımız var. Təbii ki, amnistiya istəyi ilə bunu həll etmək çətindir, amma biz qısa müddətdə əfv variantında Azərbaycan Ordusuna könüllü olaraq qoşulmaq, öz günahını yumaq, vətənə bu ağır gündə xidmət etmək istəyən həmin insanların, əgər törətdikləri əməlin ictimai təhlükəliliyi ortadan qalxıbsa, təcili surətdə əfv olunaraq orduya həm zabit, həm də əsgər kimi qatılmasını təmin eləsək, ölkəmizin müdafiə qabiliyyətinə də müəyyən mənada töhfə vermiş olarıq. Bu ənənə bir çox ölkələrdə var.

Nəhayət, mən üçüncü vacib təklifimi səsləndirmək istəyirəm. Diqqət edirsinizsə, Türkiyə Afrində, Suriyanın müxtəlif bölgələrində, başqa yerlərdə əməliyyat keçirəndə bütün türk camilərində, yəni məscidlərində həm azan səsləri yüksəlirdi, həm də türk ordusunun şəhidlərinə müəyyən dualar oxunurdu, əhaliyə də mesajlar verilirdi. Azərbaycanda bu qədər məscid var. Bu da bu ərafədə ordumuza mənəvi bir dəstək olar. Hər gün Azərbaycan əsgərinə müxtəlif din xadimləri tərəfindən duaların

səsləndirilməsi, şəhidlərin ruhuna duaların oxunması insanlarda müharibə ab-havasına qatılma imkanını, həvəsini saxlaya bilər. Yəni artıq hamı özünü bu prosesin içində hiss edir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Səməd Seyidov. Buyurun.

S.Seyidov. Çox sağ olun, xanım Sədr. Hesab edirəm ki, Siz giriş sözünüzdə həddindən artıq vacib məsələlərə toxundunuz. 30 ilə yaxın müddətdə beynəlxalq təşkilatlar bu məsələlərlə məşğul olmalı idi. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının 4 qətnaməsinin icra edilməsi məhz beynəlxalq təşkilatların birbaşa vəzifəsi idi. Paradoksal bir vəziyyət yaranmışdır ki, bir neçə gün bundan əvvəl Birləşmiş Millətlər Təşkilatı öz qətnamələrinin müzakirə edilməsi ilə bağlı hansısa bir bəyanat yayır. Sırağagün ATƏT-in Minsk qrupunun nümayəndələrinin, yəni həmsədrlər səviyyəsində deyil, ölkə başçıları səviyyəsində bəyanatı yayıldı. Bu bəyanat içərisində, təbii, heç bir şərtsiz sülhə çağırışlar var idi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Azərbaycan xalqına açıq şəkildə bəyan etdiyi kimi, heç vaxt öz sözündən dönməyib və dönməyəcək. Erməni işğalçılarının Azərbaycandan çəkilməsi danışıqlar prosesinin əsas şərtlərindən biridir. Bu gün bu, hamı üçün aydındır. Azərbaycan torpaqları beynəlxalq qanuna uyğun olaraq azad oluna bilər və azad olunur. Ancaq bəzi dövlət xadimləri sanki Roma Papasından daha çox katolik olmaq istəyirlər. Onların bəyanatları məhz bu regionda hansısa hadisələrin sülhə deyil, gərginləşməyə xidmət edən istiqamətdə cərəyan etməsinə vadar edir. Söhbət Fransa Prezidenti Makronun bəyanatlarından gedir. Mən o bəyanatı oxuyanda çox təəccübləndim. Ona görə ki, Fransa həmsədrdir və həmsədr kimi ən az neytrallığı saxlamalıdır, bitərəf olmalıdır. Ancaq Prezident Makron

deyir ki, Qarabağın yenidən ələ keçirilməsini qəbul etməyəcəyik. Azərbaycan tərəfindən Qarabağın yenidən ələ keçirilməsi nə deməkdir? Qarabağ Azərbaycan torpağıdır. Azərbaycan torpağının işğalçıdan azad olunması Azərbaycan xalqının haqqıdır və beynəlxalq qanunun tələbidir. Bu cür bəyanatların verilməsi bizi nəyə vadar edir? Birinci, ATƏT-in Minsk qrupunun formatı dəyişdirilməlidir. İkinci, öz münasibətini obyektiv göstərə bilməyən Fransa ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrliyindən artıq çəkilməlidir. Bu bəyanatla, bu münasibətlə hansısa obyektiv münasibət göstərmək mümkün deyil. Üçüncü, hesab edirəm ki, bu dar gündə Azərbaycana belə bir münasibət bəsləndiyi halda, Fransa–Azərbaycan münasibətlərinə yenidən baxılmalıdır. Dördüncü, Azərbaycan torpaqlarının işğalçılardan azad edilmə prosesini davam etdirməlidir və bu da bu kimi bəyanatlara ən gözəl cavab olar. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Səməd müəllim. Hörmətli həmkarlar, mən Səməd müəllimə bir dəqiqə vaxt verdim, çünki Səməd müəllim beynəlxalq əlaqələr komitəsinin sədridir. Xahiş edirəm, sonra çıxış edənlər reqlamentə riayət etsinlər. Arzu Nağıyev, buyurun. Arzu müəllimdən sonra yuxarı cərgədən Elşən Musayev hazırlaşsın. Arzu müəllim, buyurun.

A.Nağıyev. Təşəkkür edirəm. Mən də həmkarlarımdan dedikləri ilə tam şəkildə razıyam. Son vaxtlar Fransa Prezidenti qeyri-adekvat bəyanatlar verir, bunlar heç bir çərçivəyə sığmır. Bu da əsas beynəlxalq mandatlarla ziddir, sülhə deyil, balansın pozulmasına gətirib çıxarır. Balansı qorumaq Fransa tərəfinin birmənalı şəkildə işidir. Çox təəssüflər olsun ki, bu proseslərdə Fransa Prezidenti cənab Makron qeyri-adekvat mövqə tutur. Düşünürəm, burada əsas məqam ondan ibarətdir ki, Makron Cənubi

Qafqazda sülh uğrunda deyil, sanki Fransadakı erməni seçicilərinin səsi uğrunda mübarizə aparır. Çünki bu, əvvəllər də belə olub. Onlar bir sıra erməni rəhbərlərinin şirkətləri vasitəsi ilə onlar nəyə isə nail olublar, sonra da belə bəyanatlarla yadda qalırlar.

Məlum məsələdir ki, Fransa tarix boyu müsəlman dövlətlərinə, Əlcəzairə, Liviyaya qarşı daim bu cür mövqe bildirib. Bunun da nə ilə nəticələndiyini hamı bilir. Düşünürəm, Fransa kimi dövlətin Prezidenti Makron fikirləşməlidir ki, vaxtilə bu dövlətin Şarl de Qoll kimi başçısı olub və onun Azərbaycana qarşı, ümumiyyətlə, mübarizəyə qarşı olan münasibəti nə cür olub.

Eyni zamanda, Fransa ilə Azərbaycan arasında müvafiq dostluq şəraitində daim bir sıra addımlar atılıb. Məlum məsələdir ki, ulu öndər müstəqillikdən sonra ilk səfərini Fransaya edib. İlham Əliyev 2003-cü ildə Fransaya səfər edib. Bu gün bizim çox ciddi neft müqavilələrimiz var. Bu istiqamətdə addımlar atılır. Bütün bunları nəzərə alaraq Makronun, hökumətinin tutduğu mövqe bu gün heç bir beynəlxalq normaya uyğun deyil. Sadəcə olaraq, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri kimi, onlar münaqişənin sülh yolu ilə deyil, daha da qızıqdırılmasına, status-kvonun saxlanılmasına gətirib çıxaran bəyanatlar verirlər. Düşünürəm, Səməd müəllimin də qeyd etdiyi kimi, bu mandata, bu formata yenidən baxılmalıdır. Fransa bu məsələdə öz mövqeyini birmənalı şəkildə bildirməlidir. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Arzu müəllim. Elşən Musayev. Elşən müəllim, buyurun.

E.Musayev. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Hər kəsi salamlayıram. Bu gün hər birimiz gərginlik, emosionalıq, eyni zamanda, bir qürur hissinə qapılmışıq. Çünki müzəffər ordumuz hər gün daha da irəliləyir. Bu, ölkə Prezi-

dentinin, Ali Baş Komandanın qətiyyəti ilə, əzmi ilə, Azərbaycan xalqının ruhu ilə, qəhrəman əsgərlərimizin şücaəti ilə bağlıdır. Əslində, mən başqa bir kontekstdə çıxış eləmək istəyirdim, amma burada fikirlər səsləndi və mən çıxışımın ruhunu dəyişib həmkarlarıma dəstək vermək istəyirəm. Çox düzgün qeyd etdilər, cənab Prezident də xüsusilə vurğuladı ki, biz məhz bu məqamda dostlarımızın və düşmənimizin kim olduğunu açıq şəkildə gördük. Ənənəvi dostlarımız meydandadır. Mən Türkiyəyə, sözün gerçək anlamında, böyük Ərdoğana açıqlamalarına, şücaətinə və qətiyyətinə görə sonsuz minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Amma bəzi dövlətlər var ki, onlar, burada da qeyd olunduğu kimi, heç olmasa, bəlli məqamda neytral mövqe sərgiləməli idilər. Amma bunu etmirlər.

Fransa ilə bağlı söhbət oldu. Ümumiyyətlə, bu gün Fransada soyadını dəyişməyən 500 min erməni var. Bu gün Fransa birbaşa Makronun ədalətsiz fəaliyyəti ilə beynəlxalq hüququ görməzdən gəlir. Bu gün siyasi hakimiyyət, erməni lobbisi və diasporası birbaşa Fransanın təsiri altındadır. Sakit vaxtlarda müəyyən antimilli qüvvələr var idi ki, – mən onun təfsilatına varmayacağam, bu günün müzakirə mövzusu deyil, – onları da bəlli bir məqamda elə Fransa himayə edirdi. Bu, heyrətamiz deyil, əslində, onların mövqeyi gözlənilən idi. Heyrətamiz odur ki, bu dövlət bu gün ATƏT-in Minsk qrupunda həmsədrdir. Bax, bunu Azərbaycan ictimaiyyəti və ictimai-siyasi cəmiyyəti qətiyyətlə rədd edir, qəbul etmir və bunun sorğusunu istəyir.

Fransa səfiri Xarici İşlər Nazirliyinə çağırılmalıdır və izahat alınmalıdır ki, onların mövqeyi niyə belədir. Məhz bu şəkildə açıqlama verməlidirlər. Onlar bəyanat verirlər ki, sülh danışıqları olsun. İlham Əliyev də, Ərdoğan da

onlara qətiyyətlə cavab verib. Bütün dostlar da cavab verdi ki, bu sülh yalnız Azərbaycan torpaqları işğaldan azad edildikdən, ermənilər qısa bir müddətdə Azərbaycan torpaqlarını tərk elədikdən sonra olacaq. Mən bir daha həmkarlarıma dəstək verərək, bir millət vəkili, bir azərbaycanlı olaraq Fransanın mövqeyi ilə bağlı məhz Fransanın özündən izahat istənilməsini tələb edirəm.

Eyni zamanda, dünən bizim Ağdamın “Qarabağ” klubu möhtəşəm bir qələbə qazandı. Onlar deyir, biz futbola deyil, döyüşə gedirik. Əminəm ki, bu qələbələr Qarabağ torpağında...

Sədrlik edən. Sağ olun, Elşən müəllim. Sevil Mikayılova. Yuxarı cərgədən Kamal Cəfərov hazırlaşsın.

S.Mikayılova. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, media və mətbuat nümayəndələri! Son hadisələr ATƏT-in Minsk qrupunun vasitəçiliyi ilə aparılan sülh danışıqlarını heçə endirib. Dünya birliyi tərəfindən öz təxribatlarına lazımi təkpi və təzyiq görməyən Ermənistan öz təxribatçı əməllərinin miqyasını daha da genişləndirib, eyni zamanda, sülh istəmədiyini bir daha sərgiləyib. Belə bir ağır və məsuliyyətli dönmədə ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkəsi olan Fransanın proseslərdə tutduğu mövqeyini birmənalı şəkildə pisləyirik. Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun hərbi əməliyyatların başladığı ilk gündən tutduğu mövqe və verdiyi bəyanatlar bu ölkənin münaqişənin nizamlanması prosesindəki beynəlxalq mandatına ziddir və neytral vasitəçilik missiyasının tələblərinin kobudcasına pozulmasıdır. Sülh danışıqlarını irəli aparmalı və sülh prosesinə təkan verməli olan bir dövlətin münaqişə tərəflərinin birinə, bu halda konkret Ermənistanı verdiyi dəstək göz qabağındadır. Bu, əlbəttə ki, birbaşa ikili standartlardan

xəbər verir. Fransa Prezidentinin münaqişənin həlli üçün səylər göstərmək əvəzinə, işğalçı dövlətin mövqeyini müdafiə edərək birmənalı ədalətsiz mövqe sərgiləməsi, absurd bəyanatlar səsləndirməsi qəbul edilməzdir. Vasitəçilik missiyasını öz üzərinə götürən dövlət ən azı işğala məruz qalan dövləti işğalçı dövlətdən ayırmağı bacarmalıdır, münaqişənin həllində beynəlxalq hüquqa söykənərək balanslaşdırılmış mövqe nümayiş etdirməlidir. Fransa kimi bir dövlətin başçısının beynəlxalq hüquqa və Avropa dəyərlərinə zidd olan mövqedə dayanması təəssüf doğurur. Bu cür bəyanatlar və mövqe nəinki sülh prosesini ləngidir, eyni zamanda, regionda sülhə real təhlükədir. Ona görə də Fransa Prezidenti öz bəyanatlarında diqqətli olmalı və beynəlxalq hüququn prinsiplərinə hörmət nümayiş etdirməlidir, Ermənistan hökumətini dəstəkləmək niyyəti ilə səsləndirilmiş absurd və saxta faktlarla dolu bəyanatlardan çəkinməlidir. Biz bu bəyanatları pisləyirik. Fransa hökumətini bu cür yanaşmadan və bəyanatlardan çəkinməyə çağırırıq. Düşünürəm ki, əks halda Azərbaycan tərəfi Fransanın birtərəfli mövqeyini əsas götürərək onun ATƏT-in Minsk qrupundakı mandatının geri çağırılması ilə bağlı çıxış etməlidir.

Münaqişənin həlli Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən qeyd-şərtsiz çıxarılmasından asılıdır və hazırkı vəziyyətdə bu, yeganə şərtidir. Bütün dünya birliyi Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Münaqişənin qətiyyətli həlli Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpasından sonra mümkündür. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Kamal Cəfərov. Kamal müəllim, buyurun.

K.Cəfərov. Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli deputatlar, bu gün tarixi ədalət yolunda mübarizə

Fransada, BMT-də deyil, Ağdərə–Tərtər istiqamətində gedir. Bu mübarizəni güclü ordumuz və cəsur əsgərlərimiz öz canları bahasına aparır. BMT-nin, o cümlədən ATƏT-in Minsk qrupunun üzvü kimi Fransa Prezidenti Makronun Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün geniş səlahiyyətləri və imkanı vardır. Lakin o, tarixi ədaləti, BMT qətnamələrinin icrasını təmin etmədi. Fransa Prezidentinin mövqeyi ATƏT-in Minsk qrupunun beynəlxalq mandatına ziddir və neytral vasitəçilik missiyasının tələblərinin kobudca pozulmasıdır.

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar, burada xüsusi bir nüans var. Bizim tənqidimiz, haqlı iradımız Fransa ilə deyil, Makronla bağlıdır. Azərbaycanın Fransa ilə dostluq münasibətləri yüksək səviyyədədir. Azərbaycan–Fransa strateji münasibətləri çərçivəsində Makron hökumətinin tutduğu mövqe təəssüf doğurur. Bu, ilk növbədə elə Fransanın milli maraqlarına ziddir. Yəqin, Makron bilir ki, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinin icrası məcburi xarakter daşıyır və bütün dövlətlər tərəfindən icra edilməlidir. Təhlükəsizlik Şurasının Ermənistan–Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı 4 qətnaməsi indiyə qədər icra edilməmişdir. Halbuki həmin qətnamələrin icrasını təmin etmək üçün BMT çox geniş səlahiyyətlərə malikdir. BMT Nizamnaməsinin 41-ci maddəsinə əsasən Makron Ermənistana təzyiqlər göstərə bilərdi. Bu təzyiqlər iqtisadi, dəmir yol, dəniz, hava, poçt, teleqraf, radio və digər rabitə vasitələrinin tamamilə və ya qismən dayandırılması, diplomatik münasibətlərin kəsilməsi ilə bağlı ola bilərdi. Fransa Prezidenti Makron ATƏT-in Minsk qrupunun üzvü kimi bu təşəbbüslə çıxış edə bilərdi. Lakin etmədi və ya bacarmadı. Bunun əvəzində Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyi cəbhədə və

siyasətdə sistemli təxribatlar etdi və etməkdədir. Bu təxribatlar Makron üçün kifayət deyildimi? Eybi yox, bu gün biz tarixi ədaləti cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bərpa edirik. Xalqımız əmindir ki, biz mütləq qalib gələcəyik, torpaqlarımızı işğaldan tam azad edəcəyik. Bu gün Azərbaycan vətəndaşları cəsərət göstərirlər, bütün hərbi hissələrdə ruh yüksəkliyi var. Onu da bildirim ki, bizim mübarizəmiz beynəlxalq hüquq çərçivəsindədir. BMT Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə əsasən Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən beynəlxalq sülhün və təhlükəsizliyin qorunub saxlanması üçün zəruri olan tədbirlər görülməyə qədər Azərbaycan fərdi və ya kollektiv formada özünümüdafiə hüququnu tam həyata keçirə bilər. Azərbaycanın mübarizəsi haqq mübarizəsidir. Biz də beynəlxalq hüquq çərçivəsində əks-hücum əməliyyatlarını həyata keçiririk. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Fəzail müəllim, buyurun.

F.İbrahimli. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli millət vəkilləri, bütün deyilənlərə qoşulmaqla yanaşı, bəzi məqamları sizinlə bölüşmək istərdim. Birincisi, Azərbaycan Ordusunun uğurlu əməliyyatı təkcə bu əməliyyatın yaratdığı təşvişlə deyil, eyni zamanda, bəzi məqamlarla bağlıdır. Bizim bədxahlarımız Azərbaycan dövlət rəhbərinin belə qətiyyətli iradəsindən atdığı ardıcıl addımlardan çəkildilər. Dövlət başçısının bu məsələdə qətiyyətli mövqeyi dünya ictimaiyyətinin diqqətini cəlb edəcəyini heç vaxt güman etməzdilər. Ordu ilə xalqın birliyi, xalq ilə hakimiyyətin vəhdəti onları daha çox təşvişə salıb. Ağzıgöyçəklər, bizim “ideoloqlarımız” bu millət, bu dövlət haqqında belə bir fikir yaratmışdılar ki, sanki müharibə başlayan kimi Azərbaycanda çaxnaşma baş verəcək. Bax, bunları məyus edən ən mühüm məqamlardan biri budur ki,

bu xalq, bu millət vahiddir, birdir, iradəlidir, torpaq sevəndir, axıra qədər qətiyyətli mövqeyini ortaya qoyacaq.

İkinci məqam. Biz 30 ildir, Minsk qrupunun məsləhətini yerinə yetiririk. Nə deyirdi? Deyirdi, özünüz danışın. Bax, indi biz danışırıq, amma necə? Qananla sözlə, qanmayanla güclə danışırıq. Haqq bizim tərəfimizdədir. Ona görə də bu iradənin nümayişi dünya ictimaiyyətində bizi sevməyənləri vahiməyə salıb.

Üçüncü bir məqam Fransa ilə bağlıdır. Burada bir fikir səsləndi. Kamal müəllim dedi ki, biz Fransa xalqına qarşı deyilik. Təbii, bizim xalqla nə işimiz var. Amma bu ölkənin senatorlarını da elə o xalq seçib. Xalqın nümayəndəsi kimi, boz sifətlərini, nimdaş üzlərini daim bizə göstərirlər. Məgər Fransa senatının “genosid olmayıb” deyəni cərimə etməsi yaddan çıxıb? Bu millət tarixən türkcə qarşıdır. Onlar tarixdə Əlcəzairə, digər millətlərə qarşı törətdikləri ədalətsiz soyqırım siyasətini bu gün bizim üzərimizə yükləmək istəyirlər. Ona görə mən də o fikrə qoşuluram. Fransa mənəvi, siyasi haqqını itirib, Minsk qrupundan kənara çəkilməlidir. Özünə hörməti varsa, özü çəkilməlidir. Azərbaycan tərəfi bunu qətiyyətlə tələb etməlidir. Ola bilsin ki, biz qələbəni reallaşdırandan sonra bu qrupa ehtiyacımız olmayacaq. Tanrı bizə kömək olsun! Biz ədalət sahibiyik. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Nigar Arpadarai. Yuxarı cərgədən Tural Gəncəliyev hazırlaşsın. Nigar xanım, buyurun.

N.Arpadarai. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Mövzu çox önəmlidir və mən də Emmanuel Makronun çıxışları ilə bağlı mövqeyimi bildirmək istərdim. Fransa ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkəsi kimi sülhə töhfə verməli və beynəlxalq hüquq çərçivəsində ədalətin bərqərar olması üçün çalışmalı olan bir ölkədir. Vəziyyətin buraya

gəlməsinin səbəbi məhz ATƏT-in 30 illik susqunluğudur. Bu da onun missiyasını, öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi ilə bağlıdır. Hesab edirəm ki, Emmanuel Makronun iki məqsədi var: Türkiyə ilə Rusiya arasındakı münasibətləri pozmaq və erməni lobbisini, erməni seçicilərini məmnun salmaq. Belə bir vəziyyətdə mən həmkarlarıma qoşuluram ki, Fransa ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkəsi olaraq öz funksiyasını yerinə yetirmək iqtidarında deyil və ona görə oradan kənarlaşdırılmalıdır. Biz bunu indi müzakirə etməliyik. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın indiyə qədər etdiyi hər bir əməl, atdığı hər bir addım beynəlxalq hüquq çərçivəsində olub. Bu, indi də belədir. ATƏT vaxtında – bu 30 il ərzində üzərinə düşən missiyanı həyata keçirəydi, indi sülh bərqərar olmuşdu. Fransa belə bir vəziyyətdə Ermənistana BMT-nin qətnamələrini icra etməsini xatırlatmalıdır. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Tural Gəncəliyev. Buyurun.

T.Gəncəliyev. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələri cəbhə boyu böyük vətən müharibəsi apararkən, ölkəmizdə mövcud olan ərazilərimizi işğal edən düşmən qoşunlarını torpaqlarımızdan çıxararkən və öz beynəlxalq tanınmış sərhədlərimizi bərpa etməklə məşğul olarkən Fransa Prezidenti Makronun, keçmiş Prezident Fransua Ollandın və Fransanın digər siyasətçilərinin ölkəmizə və xalqımıza qarşı iftira dolu sərsəm fikirləri tamamilə qəbul edilmir. Biz bunu şiddətlə qınayırıq və rədd edirik. Mən Makrona yüksək parlament kürsüsündən müraciət etmək istəyirəm ki, əgər onun yaşadığı şəhər işğal olunsaydı və onu öz evindən qovub çıxarsaydılar, görəsən, o zaman onun reaksiyası necə olardı? Bəli, mən Dağlıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icmasının rəhbəri kimi, məcburi köçmüş

yüz minlərcə insanın timsalında qeyd edirəm ki, bizim torpaqlarımız işğal olunmuşdur, hüquqlarımızdan məhrum olmuşuq. Biz öz hüquqlarımızı bərpa etmək, hüquqlarımıza qovuşmaq istəyirik. Bundan sonra ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkəsinin Prezidentinin belə bir bəyanatı tamamilə məntiqə ziddir. Bakıda Fransa səfiri ilə bir neçə dəfə görüş keçirmişik. O, həmişə bizə Fransanın rəsmi mövqeyini çatdırıb ki, Fransa Azərbaycan Respublikasının beynəlxalq tanınmış sərhədləri çərçivəsində ərazisini tanıyır. Bəs nə oldu ki, son günlər Makronun məntiqində birdən-birə dəyişiklik yarandı? Bu göstərir ki, Makron qərəzlidir və onun öz fikrini dəyişməsinin arxasında ermənipərəst qüvvələr durur. Ona görə də ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrləri institutuna yenidən baxılmalıdır. Heç bir yerdə yazılmayıb ki, ATƏT-in Minsk qrupu həmsədrliyinin üçlük institutu daimidir. Bəli, Fransa Minsk qrupunun həmsədri kimi artıq öz vasitəçilik funksiyasını yerinə yetirə bilmir. Buna görə də biz Fransanın Minsk qrupu həmsədrliyi institutundan çıxarılmasını tələb edirik. Bu məsələyə yenidən baxılmalıdır.

Ümumiyyətlə, Makronun bu bəyanatı Fransa dövlətinin qurulduğu təməl prinsiplərinə – “liberte, equalite, fraternite”, yəni azadlığa, bərabərliyə və qardaşlığa ziddir. Makron bu bəyanatı ilə göstərdi ki, fransız xalqının dəyərlərinə xəyanət edir. Həmin prinsiplərə baxaq. Fransa dövlətinin başçısı kiminlə qardaşlıq edir? İşğal olunmuş ərazilərimizdəki terrorçularla, işğalçı qüvvələrlə. Digər prinsiplərə görə də, onun bu münasibəti qəbul edilməzdir. Ümumiyyətlə, qeyd etdiyimiz kimi, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlik institutu heç kimim monopoliyası deyil. Xahiş edirik ki, beynəlxalq təşkilatlarda buna yenidən baxılsın. Fransa BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini

dəstəkləyib. Belə olan halda, xahiş edirik, Fransa öz mövqeyini həmin bu qətnamələrə uyğunlaşdırsın. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Razi Nurullayev. Bəhrüz Məhərrəmov hazırlaşsın. Razi müəllim, buyurun.

R.Nurullayev. Hörmətli Sədr və deputatlar! Azərbaycanda hər il islam həmrəyliyinə, türk qardaşlığına həsr edilmiş bir neçə tədbir keçirilir. İştirakçı dövlətlər pafosla, ağızdolusu islam həmrəyliyindən danışirlər. İndi onlar haradadır? Biz yalnız qardaş Türkiyəni, Pakistanı və Əfqanıstanı görürük, onlara təşəkkür edirik. İslam birliyi, qardaşlığı məscidlərimizdə donuz saxlayan Ermənistanla əməkdaşlıq etməklə olmur. Eyni cür namaz qıldığımız, dəstəmaz aldığımız, adət-ənənəyə, tarixi köklərə malik olduğumuz, 30 milyon soydaşımızın yaşadığı İranın öz ərazisindən işğalçı Ermənistana silahla dolu tırların, kamazların göndərilməsi ilə, az qala Paşinyanla dodaq-dodağa öpüşməklə olmur. Bunu qətiyyətlə pisləyir və “Yox olsun belə həmrəylik” deyirik. İslam həmrəyliyi dini inanclarımızı təhqir edən Ermənistan rəhbərliyinin Misirdə ayaqları altına qırmızı xalça salıb hislərimizi təhqir etməklə olmur. Bu gün işğalçı Ermənistan rəhbərliyi islam ölkələrinə kömək üçün müraciət edir. Onlar da Azərbaycana müraciət edir ki, bundan 100 il sonra da işğal altında yaşayın. Biz xoş, qardaşlıq hisləri ilə andığımız Gürcüstanın, Ukraynanın və Belarusun danışıqlar üçün tərəfləri öz paytaxtlarına dəvətlərini qəbul edə bilərik, amma müsəlman, islam və türk dövlətlərinin bu müraciətlərimizə yanaşmasını qətiyyətlə rədd edirik. Özbəkistanın, Qazaxıstanın, Qırğızıstanın Azərbaycan və Ermənistanı sülh danışıqları üçün paytaxtlarına dəvətlərini birmənalı olaraq rədd edirik. Ehtiyac olarsa, biz Tiflisə, Minskə və Kiyevə gedərik, amma nə Tehrana, nə Daş-

kəndə, nə Bişkekə, nə də digər islam ölkələrinə getmərik.

Azərbaycan 26 ildir ki, Ermənistanın işğalçı siyasətinin dayandırılması üçün dünyaya müraciət edir. Nə etmişiniz ki? Azərbaycan Minsk qrupuna və Fransanın həmsədrliyinə birdəfəlik rədd cavabı verməlidir. Sizlər 26 ildir ki, bizim çağırışlarımıza susqun qalmısınız. İndi xeyir ola, biz sizi dinləyək? Biz Ermənistanı işğal etdiyi ərazilərdən rədd olub getməyə və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində mədəni muxtariyyətə çağırış edən dövlətləri dinləyə bilərik, digər mənasız, məntiqsiz, Ermənistanın işğalçılıq siyasətini dəstəkləyən çağırışlarını, o cümlədən Prezident Makronun bəyanatını qətiyyətlə rədd edirik. Rəhmətlik anam deyirdi ki, “ilan ulduz görməsə, ölməz”.

Sonda demək istəyirəm ki, hər gün gözlərimiz yaşla dolur. Biz boş vaxtlarımızda necə deyiriksə, “həftəsonu Qubaya, Şamaxıya, Qəbələyə gedək, nəhayət, deyəcəyik ki, “bu həftəsonu Kəlbəcərə, Şuşaya, Xankəndiyə, Qarabağa gedək”. Bu hisləri yaşamağa az qalıb. Yaşasın milli ordumuz, yaşasın milli birliyimiz!

Sədrlik edən. Sağ olun. Bəhruz Məhərrəmov. Buyurun.

B.Məhərrəmov. Hörmətli Sədr, əziz həmkarlar, dəyərli media mənsuqları! Həmkarlarım da dedi, son 5 gündə sülh pərdəsi altında Fransa Prezidentinin fəallığının şahidi olmaqdayıq. Amma cənab Makron 3 il əvvəl prezident seçildikdən sonra həmsədr ölkənin rəhbəri olduğunun məsuliyyətini anlayıb bu canfəşanlığa başlasa idi, bu gün vəziyyət tamamilə başqa cür olardı. Lakin Fransa da başqa olmaqla, digər həmsədr dövlətlərin fəaliyyətsizliyi, daha doğrusu, ermənilərin lehinə fəaliyyəti bu gün vəziyyəti bu həddə çatdırdı. Son 5 gündə, aralarında azyaşlılar da olmaqla, 15 nəfərdən artıq mülki əhalimiz qətlə yetirilib. Cənab Makron, bəyanatlar verəndə bilin ki, azyaşlılar da

daxil olmaqla, o mülki insanların qanına sizin də əliniz batıb. Əli milyon yarımliq əlcəzairlinin qanına batmış bir dövlətin rəhbəri kimi, ola bilsin ki, 15–20 nəfərin qanı sizin üçün azdır. Amma bu bizim üçün prinsipial məsələdir. Biz işğala, təcavüzə artıq dözməyəcəyik.

Cənab Makron ard-arda bəyanatlar verir. Amma heç bir bəyanatında qeyd edilmir ki, son 5 gündə Azərbaycan ərazisi, Azərbaycanın mülki əhalisi Ermənistanın ərazisindən iki dəfə raket atəşinə tutulur. İndi Azərbaycan həmin raket atəşlərini, raket qurğularını harada olmasından asılı olmayaraq, təbii ki, susduracaq. Amma mən əminəm ki, o zaman Makron üzərimizə yenə beynəlxalq hüquq dastanı ilə gələcək. Cənab Makron, soyqırırma qarışmış, qana batmış əlinizi bizim xalqın üzərindən çəkin!

Son günlər mən Rusiya mətbuatını izləyirəm. Rusiya mətbuatının bir sıra media qurumları, hətta dövlətə bağlı media qurumları aşkar şəkildə erməni təbliğatı aparırlar. Həmsədrin neytrallığı budur. Bundan başqa, son günlər digər həmsədr dövlət Amerika Birləşmiş Ştatlarının nüfuzlu şəxsiyyətlərindən biri, ABŞ prezidentliyinə namizədlərdən olan Con Baydenin mövqeyi, həqiqətən, hiddət doğurmaqdadır. Sən, boğaza qədər korrupsiyaya bulaşmış insan! Axı, sən MDB məkanında inqilablar planlayan da, oğlun üçün biznes quranda biz, aralarında elə mən özüm də olmaqla, Azərbaycan əsgəri İraqda, Əfqanıstanda, Kosovada sülh, beynəlxalq hüquq naminə həyatımızı təhlükəyə atmışıq. Sən kimsən ki, indi beynəlxalq hüququ ayaqlar altına atmağa cəhd edirsən?

Bundan başqa, dini dinimizdən, eləcə də ortaq tarixə malik olan İranın atdığı addımlara nə demək olar? Bütün bunlar göstərir ki, əslində, islam sözü yalnız İran dövlətinin adındadır. İranın islamla heç bir bağlılığı yoxdur.

Bu gün cəbhədə qan tökülür və son qarış torpağımız azad olunana qədər, hətta bu bizim sonuncu vətəndaşımızın həlak olması bahasına başa gəlsə də, bu qan töküləcək. Bizim yolumuz haqq yoludur, Allah Azərbaycan Ordusunu, Ali Baş Komandanı...

Sədrlik edən. Siyavuş Novruzov. Siyavuş müəllim, buyurun.

S.Novruzov. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sədr, hörmətli deputatlar! Mən də həmkarlarımdan dediklərinə qoşuluram. Hesab edirəm ki, bu gün Azərbaycanın həmrəyliyi, Prezidentimizin ətrafında birləşməsi, ordumuzun qələbələri bizi gözü götürməyən digər dövlətləri və cəmiyyətləri narahat edir.

Mən bir fikir söyləmək istəyirəm. 1 il bundan qabaq, xatırlayırsınızsa, Makron Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə yardımla bağlı müraciət etmişdi. Amma Ermənistanın Baş nazirinə müraciət etməmişdi. Azərbaycan Prezidenti də onun müraciətinə dəstək verdi.

İkinci bir məsələ. Fəzail müəllim bu məsələni başladı. Biz indi ATƏT-in həmsədrləri ilə bağlı məsələni deyirik. Ərazi bütövlüyümüzü təmin edəndən sonra ATƏT-in həmsədrlərinə nə ehtiyac qalır ki, vəssalam, ərazi bütövlüyümüzü təmin edirik, bununla da qurtardı. Bu istiqamətdə də işlər davam edir.

Mən həmkarlarımdan diqqətini başqa bir məsələyə yönəltmək istəyirəm. Biz ayrı-ayrı bəyanatlara fikir veririk, amma ictimai rəyi tamamilə Azərbaycanın əleyhinə formalaşdıran Rusiya kanalları ilə bağlı bir fikir söylənilmədi. Hər gün Rusiyanın dövlət kanallarında ermənilər və ermənipərəst qüvvələr anti-Azərbaycan mövqe ilə bağlı çıxış edirlər. Bunu Türkiyədən istifadə etməklə, islam və xristian müharibəsi adlandırmağa çalışdılar. Nəticə etibarlı ilə gördülər ki, Türkiyə ilə bizim münasibətimiz dini

deyil, qardaşlıq münasibətidir, bir millət, iki dövlət münasibətidir. Dini münasibət böyrümüzdə durandır, kiminlə münasibət saxladığı hamıya bəllidir.

Düzdür, mənim Makrona gücüm çatmır, amma Rusiyada yaşayan azərbaycanlı ziyalılara, azərbaycanlı biznesmenlərə buradan çağırış edirəm ki, gedin, o televiziya kanallarına etirazınızı bildirin. Müraciət edin, siz də yer alın, çıxış edin. Bu, tək Azərbaycan Prezidentinin işi deyil. O gün erməni Şahnazaryan çıxışında dedi ki, Azərbaycan Prezidenti elə güclü çıxış etdi, mənim ona heç bir sözüm yoxdur. Mənim iradəm Paşinyanadır ki, erməni xalqını burada biabır etdi. Rusiyada yaşayan hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu addımları atmalıdır. Kennedinin bir sözü var: “Soruşma, vətən mənə nə etdi. Soruş ki, mən vətən üçün nə etmişəm”. Bu gün vətənin elə bir günüdür ki, kimin əlindən nə gəlersə, hərə öz sahəsində vətənə kömək, dəstək olmalıdır. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Şahin İsmayılov.

Ş.İsmayılov. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Hörmətli Sahibə xanım, əziz həmkarlar! Mən də son bəyanatlarla bağlı fikirlərimi bölüşmək istərdim. Sahibə xanım, mən ixtisasca fransaşünasam. Fransanın tarixini, mədəniyyətini, o cümlədən onların tarixində baş verən qaranlıq və fransız xalqı üçün şanlı məqamları kifayət qədər yaxşı öyrənmişəm. Ümumiyyətlə, Fransa haqqında kifayət qədər məlumatlıyam. Təbii ki, fransız xalqı ilə bağlı hər hansı fikir söyləmək barədə heç niyyətim yoxdur. Makronun verdiyi bəyanat, düşünürəm ki, tarixləndəki qaranlıq məqamlarla, böyük soyqırımlarla, işğalçılıq siyasəti ilə yadda qalan məqamların önə çıxdığı bir davranış, söylənilən sözlərdir. Amma Makron yaddan çıxarmamalıdır ki, Fransadakı Luvr muzeyinin İslam departamenti, Stras-

burqdakı Kafedral kilsəsi, Yuxarı Alzas Universitetinin böyük zallarından biri Azərbaycan dövlətinin dəstəyi ilə yenidən qurulmuşdur. Fransanın 20-dən artıq şəhərində Azərbaycanla bağlı tədbirlər, ortaq layihələr həyata keçirilmişdir. Azərbaycanda 300-dən artıq məktəbdə fransız dili tədris olunur, o cümlədən ortaq lisey və universitet mövcuddur. Bütün bunların fonunda Makron “Biz birlikdə müqavimət göstərəcəyik”, deyə “Twitter”də “tweet” atır. Birlikdə müqavimət göstərə bilərlər, üstümüzə də gələ bilərlər, bizi təhdid də edə bilərlər, amma yaddan çıxarmamalıdırlar ki, tarixi, mədəniyyəti, zənginliyi kifayət qədər olan Azərbaycan xalqı bütün bu müqavimətlərə sinə görə biləcək. Təhdid edə bilərlər, azərbaycanlılar son nəfərinə qədərə buna müqavimət göstərəcəkdir. Biz yanib kül ola bilərik, amma unutmamalıdırlar ki, biz külümüzdən yenidən doğuruq.

Mən fürsətdən istifadə edib Fransadakı səfirimizə təşəkkürümü bildirirəm. Makronun təzyiqinə çox gözəl cavab verdi: “Bəli, Azərbaycan və Fransa separatçılığa qarşı mübarizə aparacaq. Bu, həmişə belə olub, belə də olacaqdır”. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Azay Quliyev. Azay müəllim, buyurun. Sonra Naqif Həməzəyev hazırlaşsın.

A.Quliyev. Təşəkkür edirəm. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Mən hər şeydən öncə şanlı Azərbaycan Ordusunu ölkəmizin işğalda olan ərazilərinin hissə-hissə azad edilməsi uğrunda apardığı savaşa və əldə etdiyi uğurlara görə bir daha təbrik etmək istəyirəm. Ordumuz savaşı, vətən müharibəsi aparır. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı bu gün ordumuzun yanındadır. Görürsünüz, bizim nə qədər könüllülərimiz, nə qədər səfərbərliyə yararlı olan çağırışıqlarımız sevə-sevə, böyük bir şadyar-

nalıqla cəbhə bölgəsinə gedirlər, işğalçılara qarşı rəşadətə vuruşurlar. Hesab edirəm ki, bu gün Azərbaycan xalqının uzun müddət arzu etdiyi vəziyyət və tarixi şərait yaranıb-dır. Ona görə heç bir atəşkəs çağırışı, qəbul edilən bəyanatlar, çağırışlar keçərli deyil. İstər ATƏT-in Minsk qrupu, istər BMT Təhlükəsizlik Şurasının üzvləri, istərsə də digər bir ölkə olsun, Azərbaycan xalqı qərarını verib. Azərbaycan xalqının iradəsi ortadadır. Azərbaycanın Ali Baş Komandanının iradəsi ortadadır. Torpaqlar işğaldan birmənalı, birdəfəlik azad olunmalıdır. İndiyə qədər bizim bütün bu çağırışlarımıza beynəlxalq ictimaiyyət, xüsusilə işğalçı Ermənistan məhəl qoymayıb. Ona görə Azərbaycan xalqının tam haqqı var ki, öz torpaqlarını işğaldan azad etsin. Hər bir vətəndaşımız bu gün qələbəyə köklənibdir.

İkincisi, bu gün burada, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr ölkələri ilə, Makronla bağlı danışıldı. Doğrudan da, adamda ikrah hissi doğurur. Sən necə Fransanın Prezidenti mandatını daşıya bilərsən? Bir tərəfdən sən atəşkəsə çağırış edirsən, digər tərəfdən Azərbaycanı öz ərazisinə, Ağdama, Füzuliyə, Tərtərə hücum etməkdə ittiham edirsən? Bu, siyasi riyakarlıqdır, ayrışdırıcılıqdır. Əlbəttə, bu, dözülməzdir. Ona görə mən də bütün həmkarlarıma qoşularaq bildirmək istəyirəm ki, bu gün Fransa ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi öz mandatını artıq itiribdir, ona heç bir halda etimad yoxdur. Belə olan halda, əlbəttə ki, Azərbaycan diplomatiyası qətiyyətli addım atmalıdır. Fransanın səfirini çağırıb nota təqdim etməlidir, öz rəsmi mövqeyini Fransaya və bütün həmsədr ölkələrə, o cümlədən ATƏT-in üzvlərinə çatdırmalıdır. Bu çağırışlar, verilən bəyanatlar artıq heç bir halda bizim ictimai rəyə təsir etmir, əksinə, ictimai rəyi daha da ruhlandırır,

daha da prinsipial mövqe tutmağa sövq edir. Hesab edirəm ki, biz bu gün cəmiyyət olaraq bütün gücümüzü cəbhəyə yönəltməliyik və qələbəmizi təmin etməliyik.

Sədrlik edən. Sağ olun. Naqif Həmzəyev, buyurun.

N.Həmzəyev. Hörmətli xanım Sədr, dəyərli həmkarlarım! Bu gün, həqiqətən də, Azərbaycanın Ali Baş Komandanı, möhtərəm cənab Prezidentimiz İlham Əliyev tarix yazır. Biz sevinirik ki, Azərbaycan torpaqlarının işğal altında olan günləri zəfər günləri ilə əvəz olunur. Təbii ki, bunu istəməyən, Azərbaycanın uğurlarını sindirə bilməyən güclər çoxdur. Biz bu günü 30 ildir ki, gözləyirik. Xatırlayırsınız, 2016-cı ildə də bizə atəşkəs çağırışları etdilər və biz onlara inandıq. Ancaq 4 il keçib, torpaqlarımız hələ də işğal altındadır. Bu gün də eyni oyunu oynayırlar, eyni ssenarini səsləndirirlər. Ancaq biz, bütün millət vəkilləri, xalqımız Ali Baş Komandanımızın yanındaıq və siyasi düşüncəmizdən asılı olmayaraq, torpaqların işğaldan azad olunmasını istəyirik.

Makron və onun kimi düşünənlər, təbii ki, Ermənistanı dəstəkləmək istəyirlər. Çünki orada erməni lobbisi var. Ancaq biz heç bir vədlə bu çağırışlara müsbət cavab verməməliyik, ordumuz döyüşləri sonuna qədər aparmalıdır. Çünki bu, haqq mübarizəsidir və biz bu döyüşləri Azərbaycan torpaqlarında aparırıq, Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad edirik. Makron, onu və erməniləri dəstəkləyən qüvvələr qorxurlar ki, bu torpaqlar azad olunduqdan sonra tarixi Azərbaycan torpaqlarının məsələsi qaldırıla bilər, biz o torpaqların azadlığı uğrunda mübarizə apara bilərik. Ancaq biz tarixə nəzərə salsaq da, tarixi torpaqlarımızı tanısaq da, o torpaqlar üçün mübarizə aparmırıq. Bizə Dağlıq Qarabağ, onun ətrafında olan 7 rayonun işğaldan azad olunması lazımdır. Biz dinc əhaliyə qətiyyənlə atəş

açmırıq. O torpaqlarda yaşayacaq erməni əsilli insanlara da yaşamaq üçün şərait yaradacağıq və onların təhlükəsizliyinə tam zəmanət veririk.

Hörmətli Sahibə xanım, düşünürəm ki, bu müzakirələrdən sonra biz parlament adından fransızların öz Prezidentinə qarşı münasibətlərinin dəyişməsi üçün mütləq bir bəyanat verməliyik. Ən az səfirliyə müraciət etməliyik ki, Makron verdiyi bu bəyanata görə Azərbaycan xalqından, şəhidlərimizdən, yaralılardan üzr istəsin. Çünki onun yanaşması, həqiqətən də, tərəf tutmaqdır. O, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədri kimi çıxış edə bilməz. O, mandatından özü imtina etməlidir. Mən düşünürəm ki, biz tezliklə torpaqlarımızı işğaldan azad edəcəyik. Həmkarlarımızın da söylədiyi kimi, ATƏT-in Minsk qrupunun, ümumiyyətlə, fəaliyyətinə ehtiyac duyulmayacaqdır. Zəfər günü yaxındır. Şuşada görüşmək arzusu ilə.

Sədrlik edən. Qənirə Paşayeva. Buyurun, Qənirə xanım.

Q.Paşayeva. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, hörmətli mətbuat və media nümayəndələri! Mən Fransa Prezidentinin açıqlamaları barədə danışacağam. Amma ondan öncə həmkarım Siyavuş müəllimin qaldırdığı məsələni vurğulamaq və çağırış etmək istəyirəm. Çox təəssüf edirik ki, Rusiya kanallarında Azərbaycana qarşı təhqirlərlə, ölkəmiz haqqında yalan və dezinformasiyalarla dolu proqramların, yalan məlumatların yayılmasının sayı getdikcə artır. Ona görə mən də Rusiyada yaşayan ziyalılarıımıza, soydaşlarıımıza, biznesmenlərimizə çağırış edirəm ki, onlar imkanlarını və güclərini səfərbər edərək bu yalan məlumatların genişlənməsinin qarşısını alsınlar, bunların yayılmasına öz etirazlarını bildirsinlər.

İkinci bir məsələ. Burada həmkarlarım da dedi. Qonşu

İran dövlətində yaşayan soydaşlarımıza, azərbaycanlılara təşəkkür edirik. Biz neçə gündür, görürük ki, onlar fəal şəkildə “Ürəyimiz Azərbaycanla, Qarabağla birlikdədir” deyirlər. Onlara da çağırışlarımızı səsləndiririk. Biz Tovuz hadisələrində gördük. İran üzərindən Ermənistana daşınan yüklərlə, silahlarla bağlı yeni videolar ortaya çıxır. Onlar bu məsələdə çox həssas olmalıdırlar, etirazlarını bildirməlidirlər, icazə verməməlidirlər ki, İran üzərindən işğalçı Ermənistana qarşı hər hansı bir yardım, silah-sursat daşsın.

Fransa Prezidenti Makronun açıqlamalarına gəlincə, düşünürəm ki, Azərbaycan xalqının iradəsini əks etdirən bir qurum, orqan olaraq Milli Məclis Fransaya ciddi şəkildə etirazını bildirməlidir. Çünki Fransa öz ölkəsinin sərhədləri daxilində terrorla mübarizə aparanda Azərbaycan bu istiqamətdə mübarizənin hansı formada aparılması ilə bağlı açıqlamalarla çıxış etmir. Biz öz ərazimizdə, Ali Baş Komandamızın söylədiyi kimi, terrorçulara, işğalçılara, terror təşkilatlarının üzvlərinə qarşı mübarizə aparırıq və heç kəs bizə deyə bilməz ki, beynəlxalq hüququn bizə verdiyi imkanlarla siz belə edə bilərsiniz, belə edə bilməzsiniz.

Eyni zamanda, Türkiyə Prezidenti sayın Rəcəb Tayyib Ərdoğanın açıqlaması var: “Mən Makrona dedim ki, sənin tarix bilgilərin çox zəifdir”. Görünür, Makronun, sadəcə, tarix deyil, digər bilgiləri də zəifdir. Çünki Dağlıq Qarabağla verdiyi açıqlamalar heç bir normaya sığmır. Fransa da daxil olmaqla, dünya ölkələri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyıb. Fransanın da üzv olduğu BMT Təhlükəsiz Şurasının qətnamələri ortadadır. Bu gün Azərbaycan Ordusu onların etmədiklərini edir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Zahid Oruc. Zahid müəllim, buyurun.

Z.Oruc. Hörmətli Sədr, hörmətli Məclis üzvləri! Qarabağ cəbhəsində hər bir əsgərin, zabitin düşmən hədəflərini vurmaq üçün qurduğu taktika bizim üçün qələbə baxımından əhəmiyyətlidirsə, eyni zamanda, Bakıda, eləcə də Azərbaycanın bütün nöqtələrində olan vətəndaşlarımızın, həmçinin dünya azərbaycanlılarının bugünkü davranışlarından da gələcək dövlətçiliyimizin taleyi asılıdır. Bu gün təkcə Qarabağın, Azərbaycanın əzəli torpağının deyil, bütövlükdə, Azərbaycanın taleyi bir qədər müstəvisi genişləndirilməsi istənilən savaşa həll olunur. Ona görə hər birimizin verdiyi bəyanat, açıqlamalar dostlarımızı artırmalıdır. Azərbaycan ötən on illər ərzində məhz bu siyasəti aparıb. Ola bilsin ki, biz onların hamısını indi yanımızda görmürük, fəal siyasi mövqe göstərmirlər. Amma cənab Prezidentin qəbul edəcəyi zənglər, qarşıdakı rayonların azad olunması fonunda dostlarımızın sayının nə qədər artacağına şahidi olacaqsınız. Bizim qələbəmizə şərik olmaq istəyən çoxlu dövlət olacaq.

Hesab edirəm ki, Ermənistan münafişəni maksimum dərəcədə böyütmək üçün ən son təxribatlarını daha da genişləndirməkdədir. Onlar bizi guya Ermənistan ərazilərində hansı isə mülki və hərbi hədəfləri vurmağımızla günahkar kimi qələmə verməyə çalışacaqlar. Hətta inanıram, İkinci Dünya Müharibəsində baş verən bəlli hadisələrdəki kimi, onlar öz ərazilərinə zərbələr də endirərlər. Elə mənzərə yaransın ki, guya biz Ermənistana müharibə elan etmişik. Bu da müxtəlif dövlətlərin bölgəyə müdaxiləsi üçün əlverişli zəmin formalaşdırsın. Azərbaycan bunu qətiyyənlə istəmir. Biz nə 1918–1920-ci, nə də 1990-cı illərdə bu savaşın qlobal xarakter daşmasını istəməmişik. Biz bunun SSRİ-nin nə dağılması, nə də yaranması üçün bir vasitə olmasını bu gün də istəmirik. Azərbaycan

dünyada bütün ermənilərin təhlükəsizliyinə zərbə vurmaq məqsədini qarşıya qoymayıb, Ermənistan dövlətini yer üzündən siləcəyini elan etmir. Biz deyirik ki, siz bu bölgədə iki dövlət qura bilməzsiniz. Ona görə də hər birimiz, siyasətçilər, partiya rəhbərləri cənab Prezidentin, ordumuzun, əsgərlərimizin yanında dayanmağımıza rəğmən, göstərdiyimiz hər bir hərəkətdə, hər bir bəyanatda bu mövqeni gücləndirməliyik. Əminəm, Fransa fərqiindədir ki, Türkiyə ilə Liviyada, Suriyada, Aralıq dənizində üz-üzə gəlir. İndi də Qafqazda istəyir, amma bu, alınmayacaq. Onun hərbi müdaxilə üçün heç bir əsası yoxdur. Bizim Fransa ilə problemimiz yoxdur. Ona görə də...

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Zahid müəllim. Hörmətli həmkarlar, biz çıxışları kəsirik. 20-dən çox deputat çıxış etdi, qalanları isə çıxışlarını yazılı surətdə katibliyə verə bilər. Burada kifayət qədər jurnalist var. Xahiş edirəm, kim öz fikrini bildirmək istəyirsə, fasilədə də deyə bilər.

İndi isə gündəliyimizin məsələlərinə keçirik. Gündəliyin ilk iki məsələsi Azərbaycan Respublikasının yeni yubiley medalları ilə bağlıdır. 1-ci məsələ “Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illiyi (1880–2020)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələ barəsində məlumat vermək üçün mən Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli müəllimə söz vermək istəyirəm. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Hüseynli, *Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Mən bu yubiley medalı ilə bağlı geniş məlumat vermişdim. Hörmətli həm-

karlar da Azərbaycan Dəmir Yollarının 140 illik yubiley medalı ilə bağlı Qanuna səs verdilər. Sualları olmadı. Bu medalların ili, dövrü ilə bağlı bir təklif olmuşdu, onu da cavablandırmışdım. Azərbaycanda başqa belə yubiley medalları var. Misal üçün, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyinin 160 illiyi ilə bağlı yubiley medalımız var. Yəni bizdə elə qurumlar, təsisatlar var ki, onlar Xalq Cümhuriyyətindən əvvəl yaradılıb. Hesab edirəm ki, bu bizim dövlətçilik tariximizin daha dərin olmasının bariz nümunəsidir. İkinci oxunuşda səs verməyinizi xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, ikinci oxunuş olduğuna görə biz bu qanun layihəsini əvvəlcə əsas kimi qəbul etməliyik. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə əsas kimi münasibət bildirin. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.07 dəq.)
Lehinə	71
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	71
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Əsas kimi qəbul edildi.

Çıxış etmək istəyən yoxdur. Biz ikinci oxunuşda maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Bu layihə 3 maddədən ibarətdir. Xahiş edirəm, 1-ci maddənin qəbul edilməsinə səs verək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.08 dəq.)
Lehinə	73
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	73
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. Hörmətli həmkarlar, indi isə 2-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.08 dəq.)
Lehinə	72
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	72
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. Nəhayət, 3-cü maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.09 dəq.)
Lehinə	72
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	72
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Qəbul edildi, çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, indi isə qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.09 dəq.)
Lehinə	75
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	75
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə gündəliyin 2-ci məsələsinə keçirik. Hörmətli həmkarlar, 2-ci məsələ “Azərbaycan Respublikası Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin 10 illiyi (2012–2022)” Azərbaycan Respublikasının yubiley medalının təsis edilməsi ilə əlaqədar “Azərbaycan Respublikasının orden və medallarının təsis edilməsi haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün, Əli müəllim, yenə də Sizə söz verirəm. Buyurun.

Ə.Hüseynli. Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli həmkarlarım bu qanun layihəsinin birinci oxunuşda müzakirəsi zamanı müharibə veteranlarına adların verilməsi qaydası ilə, səfərbərliyə cəlb olunan şəxslərin kateqoriyası ilə bağlı bir sıra məsələlər qaldırmışlar. Amma bildirmək istəyirəm ki, bu məsələlər müvafiq icra

hakimiyyəti orqanının qərarı ilə həll olunur, qanunvericilik predmeti verilir. Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə tənzimlənilib. Əlbəttə ki, parlamentin müvafiq komitələrində bununla bağlı dinləmələr keçirilə bilər. Medanın özü ilə bağlı digər təklif olmamışdır. Qeydimiz ondan ibarətdir ki, medalların maddələri sadalanıb, amma “maddə” sözü yoxdur. Qanunvericilik təşəbbüsü subyektə məlumatlandırılıb və bu texniki qüsur aradan qaldırılmışdır. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.11 dəq.)
Lehinə	75
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	76
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi.

Yazılanlar var. Buyurun, Fəzail Ağamalı.

F.Ağamalı. Təşəkkür edirəm. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, dəyərli jurnalistlər! Sahibə xanım, mən, təbii ki, təqdim olunmuş qanun layihəsinə bütövlükdə səs verəcəyəm. Ona hər hansı iradəm və qeydim yoxdur. Lakin bununla birbaşa bağlı olan bəzi məsələləri demək istəyirəm. İstərdim, mənə imkan yaradasınız. Keçən və indiki iclaslarda mənə yaratmış olduğunuz imkanlardan istifadə edə bilmədim, gec

yazıldım deyə mümkün olmadı. Demək istəyirəm ki, hörmətli həmkarlarımla işğal olunmuş torpaqlarımızın azad edilməsi ilə bağlı söylədikləri bütün fikirlərə və dəyərli təkliflərlə tamamilə şərikəm. İndi Azərbaycan dövləti, Azərbaycan Ordusu öz tarixinə şərəfli səhifələr yazmaqdadır. Zəfər şəhidlərimiz, zəfər qazilərimiz var. Allah şəhidlərimizə rəhmət etsin, qazilərimizə can sağlığı qismət etsin! Biz Vətən Müharibəsi aparırıq. Bizim apardığımız müharibə ədalətli müharibədir və bu ədalətli müharibə dövlətlər, qurumlar tərəfindən hər hansı ittihama məruz qala bilməz. Çünki beynəlxalq hüquq tamamilə bunun əleyhinədir.

Mən düşünürəm ki, bu gün işğal olunmuş torpaqlarımızın azad edilməsində Azərbaycan Ordusunun apardığı müzəffər müharibə bizi qələbəyə çatdıracaqdır. Lakin 30 il bundan öncə yaradılmış ATƏT-in Minsk qrupu bu müharibənin baş verməsinin qarşısını ala bilərdi. Bu gün bu müharibədə axıdılan qanların birbaşa məsuliyyətini Ermənistanla bərabər, ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri də daşıyırlar. Çünki onlar öz missiyasını yerinə yetirə bilmədilər. Buna görə Azərbaycan öz haqqına söykənərək, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Nizamnaməsinin 51-ci maddəsinə, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsinə əsaslanaraq bu gün öz ərazisini işğalçılardan azad edir.

Düşünürəm ki, burada dəyərli millət vəkilləri də bütün məsələlərə aydınlıq gətirdilər, aydın mövqə sərgilədilər. Fransa ilə bağlı deyilən fikirlərlə tamamilə şərikəm.

Sahibə xanım, mən təklif edərdim ki, biz dövlətimizlə, ordumuzla, Ali Baş Komandanımızla bərabər olduğumuzla bağlı hakimiyyətin qanunverici orqanı kimi bəyanatla çıxış edək. ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədr-

lərinin söylədiyi bu və ya digər fikirlər də orada əks olunsun.

Bildiyimiz kimi, artıq ölkəmizdə ciddi bir kampaniya başlayıb. Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna vəsaitlər daxil olur. Bu gün mən də artıq bu kampaniyaya qoşuldum. Ümidvaram ki, bütün millət vəkillərimiz, insanlarımız buna qoşulacaq. Bütün imkanlı vətəndaşlarımızdan, soydaşlarımızdan xahiş edərdim ki, onlar da bu prosesdə fəal iştirak etsinlər. İstərdim ki, oraya daxil olan vəsait ancaq bu gün döyüşən əsgər və zabitlərimizin, şəhid ailələrinin sosial problemlərinin həllinə xərclənsin. Bu nəzərə alınsın.

Digər tərəfdən, bu gün İran islam dəyərlərinə, islan dininə xəyanət etməkdədir. Xüsusi olaraq vurğulamaq istərdim ki, İran bunu ermənilərin yanında olmaqla edir. Biz, xalqımız ordumuzla, Ali Baş Komandanla birlikdəyik. Zəfər döyüşümüz, işğalçılara qarşı apardığımız ədalətli müharibə son erməni əsgəri məhv edilənə qədər davam etməlidir. Biz, nəhayət, 200 ildən çox davam edən erməni işğalına son qoymalıyıq. Onlara layiq olduqları tarixi dərsi verməliyik. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Hörmətli həmkarlar, mən bilirəm, bizim 1 saat müzakirə etdiyimiz məsələ çox həssas məsələdir. Xahiş edirəm, 5 nəfər yazılıb, gündəliyə aid olan məsələ ilə bağlı danışın. Elman Nəsirov.

E.Nəsirov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar, dəyərli media nümayəndələri! Mənim müzakirə olunan məsələ ilə bağlı mövqeyim müsbətdir. Mən də lehinə səs verəcəyəm. Ancaq hörmətli xanım Sədr...

Sədrlik edən. Sağ olun. Elman müəllim, mən ancaq gündəliyin məsələsi ilə bağlı dedim. Xahiş edirəm, kimin sözü varsa, yazsın, katibliyə versin. Media orada oturur, mediaya verin. Bizim gündəliyimiz var. Səsə qoymaq

təklifi var. Səsə qoyuram. Hörmətli həmkarlar, bu layihədə 3 maddə var. Mən əvvəl 1-ci maddəni səsə qoyuram. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.17 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, bizdə yenə yetərsay yoxdur.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Qəbul edildi. Xahiş edirəm, 2-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.18 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Xahiş edirəm, 3-cü maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.18 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	1

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.19 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, hörmətli Eldar müəllim, xahiş edirəm, nəzərə alın, bu da İntizam komissiyasının bir mövzusu ola bilər. Səsvermədir, ancaq deputatlar yerlərində yoxdurlar. Mən bunu xüsusi nəzarətə götürəcəyəm.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 3-cü məsələsi Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihə barəsində Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nurlan Həsənov məlumat verəcək. Nurlan müəllim, buyurun.

N.Həsənov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Çox sağ olun. Hörmətli Sahibə xanım, dəyərli həmkarlar, qanun layihəsinin təqdimatı artıq ilk oxunuşda edilmişdir. Təqdimat zamanı heç bir təklif qeydə alınmamışdır. Deputat həmkarlarımdan qanun layihəsinə səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nurlan müəllim. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsi ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilməlidir. Buyurun, səs verin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.20 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Ona görə də biz səsverməyə keçirik. Qanun layihəsi 2 maddədən ibarətdir. Xahiş edirəm, 1-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.21 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. 1-ci maddə qəbul edildi. İndi isə, xahiş edirəm, 2-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.21 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 2-ci maddə də qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoymaq istəyirəm. Münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.22 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli deputatlar, gündəliyin 4-cü məsələsinə keçirik. 4-cü məsələ “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan

Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Mahir Abbaszadə təqdim edəcək. Mahir müəllim, buyurun.

M.Abbaszadə, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü.*

Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, sizin də qeyd etdiyiniz kimi, “Dövlət rüsumu haqqında” Qanun artıq ikinci oxunuşda təqdim olunur. Qanun birinci oxunuşda təqdim edilmişdir. Sahibə xanım, Sizin diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm ki, bu Qanunla bağlı deputat həmkarlarımız tərəfindən komitəmizə nə irad, nə də təklif daxil olmamışdır. Xahiş edirəm, münasibət bildirəsiniz.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Mahir müəllim. Hörmətli həmkarlar, bilirsiniz ki, ikinci oxunuşda layihəni əvvəl əsas kimi qəbul etməliyik. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.23 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Əsas kimi qəbul edildi. Hörmətli deputatlar, layihə 3 maddədən ibarətdir. Xahiş edirəm, qanun layihəsinin 1-ci maddəsinin qəbul edilməsinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.24 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, buyurun.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. 1-ci maddə qəbul edildi. İndi isə 2-ci maddəyə səs verək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.24 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. 2-ci maddə də qəbul edildi. 3-cü maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.25 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. 3-cü maddə də qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə səs verək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.25 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, mən keçən iclasda məlumat vermişdim ki, gündəliyin növbəti 4 məsələsi, yəni 5-ci, 6-cı, 7-ci və 8-ci məsələlər cənab Prezidentin bir məktubunda Milli Məclisə daxil olub. Bu qanun layihələri müvafiq qruplara aid uşaqların övladlığa götürülməsinin stimullaşdırılması ilə bağlıdır. Biz indi 5-ci məsələyə keçirik. Gündəliyin 5-ci məsələsi Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Vüqar Bayramova söz verirəm. Vüqar müəllim, buyurun.

V.Bayramov, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü.*

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, edilən təkliflər stimullaşdırıcı xarakter daşıyır. Birinci oxunuş-

dan sonra hörmətli millət vəkilləri tərəfindən hər hansı bir təklif və irad daxil olmayıb. Ona görə də hörmətli millət vəkillərimizdən dəyişikliyi dəstəkləməyi xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Vüqar müəllim. Bu qanun layihəsinə Əmək və sosial siyasət komitəsində də baxılıb. Musa müəllim burada yoxdur. Mələhət xanım, Sizin hansısa bir əlavəniz varmı?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

M.İbrahimqızı. Çox sağ olun, xanım Sədr. Bizim komitədə bu layihəyə baxılıbdır. Birinci oxunuşda lazımı təkliflər verilmişdi, ancaq ikinci oxunuşla bağlı heç bir dəyişiklik və təklif olmadığına görə biz ancaq dəstəkləyirik.

Hörmətli Sahibə xanım, mən Sizdən və həmkarlarımdan dəfələrlə üzr istəyirəm, əgər yarım dəqiqə versəniz, bir təklifim var. Verməsəniz də, çox sağ olun. Çox vacib təklifdir.

Sahibə xanım, 2 gündür işğalçı Ermənistanın Baş naziri dünyadakı xristian ölkələrinə müraciət edir ki, guya Qarabağda islam dünyası ilə xristian dünyası arasında müharibə gedir. Mənim təklifim nədir? Azərbaycanda kifayət qədər müxtəlif dinlərin rəhbərləri var. Düzdür, əks-əmaliyyət başlayanda onlar Allahşükür Paşazadə ilə birgə bəyanat veriblər ki, biz Ali Baş Komandanın yanındaıyq. Amma ayrıca olaraq onlar xristian dünyasına bəyanatlar versəydilər, çox yaxşı olardı. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Hörmətli həmkarlar, biz əvvəlcə qanun layihəsinə əsas kimi qəbul etməliyik. Xahiş edirəm, münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.28 dəq.)

Lehinə

82

Əleyhinə

0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. Çıxış eləmək istəyən var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Hicran xanım, buyurun.

H.Hüseynova. Çox sağ olun, xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, əslində, mən elə birinci oxunuşda da təkliflər vermək istəyirdim, imkan olmadı. Cənab Prezidentin müvafiq fərmanından irəli gələrək valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların övladlığa götürülməsinin stimullaşdırılması istiqamətində irəli sürülən təkliflər dövlət müəssisələrində dövlətin himayəsində olan uşaqların ailələrə verilməsi prosesini sürətləndirə bilər. Dünya praktikasında övladlığa götürən valideynlərlə bağlı müxtəlif güzəşt və imtiyazlar tətbiq olunur. Belə ki, dövlət bu uşaqları övladlığa verməklə heç də bütün yükü valideynlərin üzərinə qoymur. Əksinə, onlara öz dəstəyini göstərməkdə davam edir. Təbii ki, stimullaşdırıcı tədbirlərin effektivliyi çox önəmlidir. Körpə uşaqları övladlığa götürmək istəyən yerli vətəndaşlar adətən daha çox olur, nəinki yuxarı yaşda olan uşaqları. Sağlamlıq imkanları məhdud olan uşaqlar isə, əlbəttə ki, əsasən, əcnəbilər tərəfindən övladlığa götürülür. Səbəb odur ki, onlar öz dövlətlərindən daha çox dəstək alırlar və gələcəkdə də bu uşaqların böyüdülməsi və tərbiyəsi ilə bağlı çətinliklər onları qorxutmur. Qeyd edilən məsələlərlə bağlı aşağıdakıları təklif edirəm:

1. Vergi Məcəlləsinə təklif edilən gəlir vergisindən azad olma sağlamlıq imkanları məhdud uşaqları övladlığa götürənlərlə yanaşı, 3 yaşdan yuxarı uşaqları övladlığa götürənlərə də şamil edilsin.

2. Həmçinin həmin şəxslər sahibkarlıq fəaliyyəti istisna olmaqla, əmlak və torpaq vergisindən azad edilsin.

Bu barədə çox böyük beynəlxalq təcrübə var. O cümlədən bizim qardaş Türkiyədə də bununla bağlı çox gözəl qanunlar qəbul olunub. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, layihə 2 maddədən ibarətdir. Xahiş edirəm, 1-ci maddəyə səs verək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. 2-ci maddəni səsə qoyuram. Münasibət bildirin. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.32 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 6-cı məsələsi “Təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni Elm və təhsil komitəsinin sədri Bəxtiyar Əliyev təqdim edəcək. Bəxtiyar müəllim, buyurun.

B.Əliyev, *Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədri.*

Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Birinci oxunuşda Azərbaycan Respublikasının “Təhsil haqqında” Qanununa dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsinə heç bir əlavə və təklif daxil olmamışdır. Komitənin rəyi müsbətdir. Xahiş edirəm, deputat həmkarlarım qanun layihəsinə səs versinlər. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Bəxtiyar müəllim. Əmək və sosial siyasət komitəsində də baxılıb. Mələhət xanım,

qanunla bağlı sözüünüz varmı?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

M.İbrahimqızı. Çox sağ olun. Hörmətli millət vəkil-ləri, qanun layihəsi ikinci oxunuşda Milli Məclisə təqdim olunur. Birinci oxunuşda müzakirə zamanı 4 həmkarımız, millət vəkilləri Fəzail Ağamalı, Vüqar Bayramov, Bəhruz Məhərrəmov, Qənirə Paşayeva çıxış edərək dəyərli təklif və mülahizələrini söyləmişlər. Plenar iclasda deputat həmkarlarımızın qaldırdığı məsələlər qanun layihəsinin subyektii ilə müzakirə olunub və layihənin mətnində dəyişiklik edilməmişdir. Nəzərə almağınızı və "Sosial müavi-nətlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklərə səs verməyinizi xahiş edirəm. Təşəkkürlər.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilməsinə münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.34 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi. Çıxış etmək üçün 2 nəfər yazılıb. Əli müəllim, Qanunla bağlıdır?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

Ə.Məsimli. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli Sədr, hörmətli deputat həmkarlarım, bu qanuna heç bir irad və əlavələrin olmaması səbəbi çox sadədir. Ona görə ki, bu, ciddi, sosial bir layihədir. Sahibə xanım, mən qeyd eləmək istərdim ki, bu, Azərbaycan hökumətinin həyata keçirdiyi sosial layihənin bir elementidir, tərkib hissəsidir. Bəzi məsələləri qeyd eləmək istərdim. Yayınmanın aradan qaldırılması üçün bu kontekstdən olan, digər qanunlarda öz əksini tapan məqamlar “Təhsil haqqında” Qanunda da öz əksini tapsa, yaxşı olar. Bu gün müzakirə elədiyimiz məsələ valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların himayəyə götürülməsinin stimullaşdırılması ilə bağlıdır.

Güclü sosial yük daşıyan digər bir məsələ də var. Şəhid ailələrinin statusu haqqında Qanuna əsasən şəhid ailələrinin övladları dövlət hesabına təhsil alırlar. Eyni zamanda, valideynlərini itirmiş, valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar, məcburi köçkün statusu alan, I, II dərəcəli əlilliyi olan insanlar da dövlət hesabına təhsil alırlar. Bu pandemiya ilə bağlı sosial baxımdan həssas olan təbəqənin də təhsil haqqından bir il müddətinə azad edilməsi məsələsi qoyuldu. Mən bunu bu formada çox sadalaya bilərəm. Bu, çox yayğınlıq təşkil edəcək. Ona görə birinci, təklif edirəm ki, mümkün olan hissə, məsələ, şəhid ailələri, valideynini itirənlərlə bağlı bu maddəni “Təhsil haqqında” Qanuna saldıığımız kimi, “Təhsil haqqında” Qanunda da ümumi şəkildə öz əksini tapsın ki, yayğınlıq aradan qalxsın.

Mənim sadaladıqlarımdan görünür ki, dövlət burada güclü sosial siyasət yeridir. Amma bu güclü siyasəti axıra qədər davam etdirmək nöqtəyi-nəzərindən bir boşluq var. Bu da mənim qeyd elədiyim, sosial baxımdan həssas olan

əhali qrupuna aid edilən ailələrdən olan tələbələrin təhsil haqqının bir il müddətində ödənilməsidir. Birincisi, pandemiyanın nə vaxt bitəcəyi məlum deyil. Bu, 2–3 il də davam edə bilər. Burada təhsillə məşğul olan xeyli insan var. Yaxşı bilirlər ki, Azərbaycanda təhsili bu dərəcədə kommersiyalaşdırmaq ən azından Azərbaycan Konstitusiyasının 42-ci maddəsinə ziddir. Bu gün bakalavr səviyyəsində təhsil alanların hər 10 nəfərindən 7-si ödənişli təhsil alır. Sahibə xanım, bu gün bizim təsdiq edəcəyimiz qanun da həmin nisbəti dəyişdirmir. Dövlət onu büdcədən ödəyəcək. Bu təhsili nə qədər kommersiyalaşdırmaq olar? Bu, ticarət deyil, təhsildir, millətin gələcəyidir.

Burada boş qalan məsələ ondan ibarətdir ki, dövlət hamını bu formada azad eləyə bilməz. Ona görə də bütün dünyada tətbiq olunan üsulu biz də tətbiq eləməyə başlamalıyıq. Azərbaycanda orta əmək haqqı 700 manatdan bir az artıqdır. Amma baxaq ki, təhsil haqları nə qədərdir. 1700 manatdan 6500 manata qədərdir. Bakalavr səviyyəsində təhsil haqqı 1710 manatdan 8200 manata qədərdir. 300–500 manat maaş alan əhali üçün bu, həddindən artıq böyük bir rəqəmdir. “Təhsil haqqında” Qanunda həmin o şəhidlərlə bağlı iki məqam da var. Birinci, şəhid olanlarla yanaşı, bu Vətən Müharibəsində qazi olanların da sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində, digər sahələrdə olduğu kimi, təhsildə də sosial müdafiəsini gücləndirmək üçün qanunvericilikdə sənədlər olmalıdır.

İkinci isə, Təhsil kreditləri haqqında qanun layihəsinin qəbul edilməsi istiqamətində addımlar atılmalıdır ki, kommersiyalaşmanın, heç olmasa, yumşaldılması istiqamətində addımlar ataq. Bu qanun layihəsi artıq hazırdır, bəzi məqamlar aydınlaşandan sonra Milli Məclisə təqdim

ediləcək. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Kamaləddin Qafarov, buyurun.

K.Qafarov. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqlar hər bir cəmiyyətin yaralı yeridir və təxirə salınmadan həll edilməli olan strateji hədəfdir. Araşdırmalar göstərir ki, bütün dünyada bu kateqoriyaya aid olan uşaqların sayı tədricən azalır. Bu faktın özü sözügedən məsələyə dünyada çox ciddi diqqət yetirilməsinin nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir. Məsələn, Rusiya kimi mürəkkəb, çoxqütblü cəmiyyət strukturuna malik olan bir ölkədə 2006-cı ildən bəri valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sayının azalmağa başlaması tendensiyası bu gün də davam etməkdədir. Başqa sözlə desək, 16 ildir ki, bu ölkədə sözügedən seqmentə aid uşaqların sayı ilbəil azalmaqdadır.

Hesab edirəm ki, bu gün “Təhsil haqqında” Qanuna edilən dəyişiklik və əlavə məntiqlidir, ədalətlidir. Çünki valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların övladlığa götürüldükdən sonra da əvvəlki imtiyazlarının saxlanması əlavə stimül yaradır. Başqa sözlə, bu kateqoriyaya aid, yəni övladlığa götürülmüş uşaqlar ödənişli əsaslarla dövlət, bələdiyyə, özəl magistratura, ali, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində təhsil alarkən təhsil haqqından azad ediləcəklər. Dövlət onların məsrəflərini öz üzərinə götürəcəkdir.

Mən də hörmətli həmkarlarımla fikirləri ilə razılaşıram. Düşünürəm ki, “Təhsil haqqında” Qanuna edilən əlavə zəruridir, aktualdır və gənclərin təhsil sahəsində sosial müdafiəsini təmin edir, ayrı-ayrı uşaq və gəncləri övladlığa götürmək niyyətində olan insanlara da əlverişli şərait

yaradır. Buna görə də “Təhsil haqqında” Qanuna edilən əlavəni dəstəkləyirəm və səs verirəm. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Kamaləddin müəllim. Sizin çıxışınız elə birinci oxunuşa aid idi. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə maddələr üzrə münasibət bildirək. Bu, kiçik bir layihədir. Xahiş edirəm, səs verin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.41 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.42 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, 7-ci məsələyə keçirik. 7-ci məsələ “Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynovaya söz verirəm. Hicran xanım, buyurun.

H.Hüseynova, Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri.

Çox sağ olun, xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, iclasımızın gündəliyində olan 7-ci məsələ –“Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi ikinci oxunuşda baxılması üçün Milli Məclisin müzakirəsinə tövsiyə edilmişdir. Layihəyə Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin 2020-ci il 10 sentyabr tarixli iclasında baxılmışdır və plenar iclasa təqdim edilmişdir. Plenar iclasda qanun layihəsinin müzakirəsində heç bir təklif irəli sürülməmişdir və birinci oxunuşda da qəbul edilmişdir. Bu baxımdan, həmkarlarımdan xahiş edirəm ki, qanun layihəsinə münasibət bildirsinlər. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Hicran xanım. Mələhət xanım, Sizin komitədə də baxılıb. Sözlünüz var?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. İlham müəllim, buyurun. Mələhət xanım, mənə elə gəlir, siz deməli idiniz.

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. İlham müəllim, təklif var?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Yoxdur. Çox sağ olun. Hörmətli həmkar-

lar, xahiş edirəm, əvvəlcə qanun layihəsini ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edək. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.44 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi. Hörmətli həmkarlar, çıxış eləmək istəyən yoxdur. Bu, kiçik bir layihədir və xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.44 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Maddələr üzrə qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, bu məsələyə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.45 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 8-ci məsələsi “Sosial müavinətlər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədr müavini Mələhət xanıma söz verirəm.

M.İbrahimqızı, *Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsi sədrinin müavini.*

Sahibə xanım, üzr istəyirəm, mən bir daha komitə ilə danışdım. O məsələni İlham müəllim təqdim edəcək. Musa müəllim də dedi ki, mən 2 məsələni təqdim edəcəyəm. Bu saat yenə də zəng elədim, danışdım. Dedilər, İlham müəllim təqdim edir.

Sədrlik edən. Səfa müəllim, xahiş edirəm, münasibət bildirin, komitə sədrinin müavini deyir ki, ona 8-ci məsələ ilə bağlı deyilməyib.

S.Mirzəyev, *Milli Məclis Aparatının rəhbəri.*

Mənə gələn məlumatla görə, hamıya deyilmişdir. Ancaq bu dəqiqə araşdırıb Sizə deyərəm.

Sədrlik edən. Xahiş edirəm, bir dəqiqə, prosedur var. İlham müəllim, komitənin bir sözü, əlavəsi varmı?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Nədir?

İ.Məmmədov, *Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü.*

Sahibə xanım, qanun layihəsi ikinci oxunuşda Milli Məclisə təqdim olunur. Birinci oxunuşda müzakirələr zamanı layihə ilə bağlı heç bir təklif səslənməmişdir. Qanun layihəsinin mətnində dəyişiklik olmamışdır. Nəzərə almağınızı və qanun layihəsinin lehinə səs verməyinizi xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, biz komitənin fikrini mütləq bilməliyik. Ona görə, İlham müəllim, xahiş edirəm, diqqətli olun. Mələhət xanım burada yazılıb, ancaq Mələhət xanıma deyilməyib. Ona görə də xahiş edirəm, lazım olan zaman Siz fikrinizi, komitənin fikrini bildirin.

Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul etməliyik. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.48 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi. Hicran xanım, çıxış etmək istəyirsiniz?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

H.Hüseynova. Çox sağ olun, xanım Sədr. Valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların övladlığa götürülməsinin stimullaşdırılması ilə bağlı “Sosial müavinətlər haqqında” Qanuna təklif edilən dəyişiklikləri çox vacib

hesab edirəm. Eyni zamanda, bu qanunda bütün uşaqlar üçün nəzərdə tutulmuş bir müavinət növü var ki, valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqların hamısı bundan istifadə edə bilmir. Bu da ayrı-seçkiliyə şərait yaradır. Söhbət uşağın anadan olmasına görə birdəfəlik müavinətdən gedir. Bu müavinətin təyin olunması müraciət etmək müddətindən asılı deyil, yəni istənilən vaxt müraciət etmək olar. Təklif edirəm ki, valideyn himayəsindən məhrum olan uşağı övladlığa götürənlərə, əvvəla, bu müavinət təyin edilmədiyini hallarda müavinətin təyin edilməsi ilə bağlı müraciət etmək hüququ verilsin. Bununla da həmin qanunda boşluğu aradan qaldırmış olarıq. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Hicran xanım. Hörmətli həmkarlar, layihə 2 maddədən ibarətdir. Ona görə də maddə-maddə səs verəcəyik. Xahiş edirəm, 1-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.49 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. 1-ci maddə qəbul edildi. İndi isə 2-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.50 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0

Səs vermədi	0
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. 2-ci maddə də qəbul edildi. İndi isə xahiş edirəm, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.50 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 9-cu məsələsinə keçirik. 9-cu məsələ Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, Cinayət Məcəlləsində, İnzibati Xətalər Məcəlləsində və “Uşaq hüquqları haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Səfa müəllim, layihəni təqdim etmək üçün mən indi kimə deyim? Mələhət xanıma, yoxsa İlham müəllimə?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. İlham müəllim, buyurun.

İ.Məmmədov. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli millət vəkilləri, bu qanun layihəsi də ikinci oxunuşda Milli Məclisə təqdim olunur. Birinci oxunuşda müzakirələr

zamanı layihə ilə bağlı heç bir təklif səsəlməmişdir, qanun layihəsinin mətnində dəyişikliklər olunmamışdır. Xahiş edirəm, nəzərə alınız və qanun layihəsinin lehinə səs verəsiniz.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, İlham müəllim. Hörmətli həmkarlar, bu qanun layihəsinə Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu, Ailə, qadın və uşaq məsələləri və İnsan hüquqları komitələrində də baxılıb. Əli müəllim, Hicran xanım, Zahid müəllim, kimin sözü var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Yoxdur. Çox sağ olun. İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda əvvəlcə əsas kimi qəbul edək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.52 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi. İndi isə qanun layihəsinə maddələr üzrə səsə qoyaq. 4 maddədən ibarətdir. Etiraz etmirsinizsə, iki-iki səsə qoyaq. Buyurun, xahiş edirəm, 1-ci və 2-ci maddələrin qəbul edilməsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.53 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, iki maddə qəbul edildi.

Xahiş edirəm, 3-cü və 4-cü maddələrə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.53 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu iki maddə də qəbul edildi. İndi isə qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoymaq istəyirəm. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.54 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, 10-cu məsələ Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, Cinayət Məcəlləsində, Miqrasiya Məcəlləsində, İnzibati Xətalər Məcəlləsində, “Yerli (bələdiyyə) vergilər və ödənişlər haqqında” və “Nağdsız hesablaşmalar haqqında” qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nizami Səfərova söz verəcəyəm. Nizami müəllim, buyurun.

N.Səfərov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar! Qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul edildikdən sonra Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinə heç bir təklif daxil olmamışdır. Bunu nəzərə alaraq, xahiş edirəm, ikinci oxunuşda qəbul edilməsinə səs verəsiniz.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nizami müəllim. Tahir müəllim, Sizin komitədə də baxılıb. Sözlünüz var?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Sözlünüz yoxdur. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, biz qanun layihəsinin ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilməsinə səs verməliyik. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.55 dəq.)

Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0

İştirak edir
Nəticə: Qəbul edildi

83

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Layihə 6 maddədən ibarətdir və iki-iki səsə qoyacağam. Xahiş edirəm, diqqətli olun. 1-ci və 2-ci maddələrin qəbul olunmasına münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.56 dəq.)
Lehinə	87
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	87
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu iki maddə qəbul edildi. İndi isə xahiş edirəm, 3-cü və 4-cü maddələrə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.57 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. 5-ci və 6-cı maddələri səsə qoyuram.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.57 dəq.)
Lehinə	86
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	86
Nəticə: Qəbul edildi	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.57 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, 11-ci məsələni – Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini təqdim etmək üçün mən İqtisadi

siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədr müavini Əli Məsimliyə söz verirəm. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Məsimli, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi sədrinin müavini.*

Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli Sədr, hörmətli deputat həmkarlarım, hörmətli media nümayəndələri! Təklif olunan qanun layihəsinin birinci oxunuşda müzakirəsindən sonra İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinə bu barədə heç bir irad, təklif daxil olmayıb. Amma bir məqamı qeyd etmək istərdim ki, ümumi də olsa, bizim deputat həmkarımız hörmətli Hikmət müəllim Məmmədov terminologiya məsələsinə dair bir məqamı vurğuladı. Burada “nişan” və “marka” sözləri işlədilir. Xüsusi qeyd edim ki, məcburi nişanlanma malların uçotdan yayınmasının, saxta məhsulların bazara daxil olmasının qarşısının alınması məqsədi ilə onlara məcburi nişanlanma kodunun və digər qoruyucu elementlərin vurulmasıdır. Sözlər mətnə daxil olanda mürəkkəbləşir. Amma bu o qədər vacibdir ki, məsələ aydın olur. İndi həmin o terminologiya məsələlərinə baxaq. Nişan işarə, əlamət deməkdir. Nişanlanma bir nişan və ya fərqləndirici işarə qoyulma deməkdir. Marka malı hazırlayanı göstərən simvol, işarə, müəssisənin adı, termini, şəkli, emblemi və sairidir. Gördünüz, “işarə” sözündən yenə də istifadə olunur. Ola bilər ki, məsələ, İqtisadi, sosial qanunvericilik şöbəsi bu məsələyə nə vaxtsa baxsın, amma tam səmimi deyirəm ki, bu məsələ mətndə tamamilə anlaşılır. Belə bir məsələnin qanunvericiliyə cəlb edilməsi çox vacibdir.

Sahibə xanım, Vergi Məcəlləsində 20-yə qədər maddədə məcburi nişanlanma öz əksini tapır. İndi bu məsələ, sadəcə, 89-cu maddənin 13-cü bəndində öz əksini tapır. Bunun qəbul edilməsi saxta malların, saxta etiket qoyulan

malların qarşısının alınması, Azərbaycanın keyfiyyətsiz malların satış poliqlonuna çevrilməsi, bir sıra sahələrdə saqlamlıq üçün təhlükəli olan malların Azərbaycan bazasında dövr etməsinin izlənilməsi və onların bazardan çıxarılması nöqtəyi-nəzərdən böyük əhəmiyyət kəsb etdiyinə görə mən deputat həmkarlarımı bu vacib maddəyə səs verməyə çağırıram. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qanun layihəsinin ikinci oxu-
nuşda əsas kimi qəbul edilməsinə səs verin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.01 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi. Hörmətli həmkarlar, çıxış etmək istəyən yoxdur. Biz qanun layihəsinə maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Kiçik bir layihədir. Ona görə bir maddə kimi səs verin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.02 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.02 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, növbəti 12-ci məsələ Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsində, “Sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərin təhsili (xüsusi təhsil) haqqında”, “Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı və dövlət reyestri haqqında”, “Təhsil haqqında”, “Məktəbəqədər təhsil haqqında”, “Peşə təhsili haqqında”, “Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında” və “Ümumi təhsil haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü İlham Məmmədova söz vermək istəyirəm. İlham müəllim, buyurun.

İ.Məmmədov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, qanun layihəsinin birinci oxunuşu zamanı layihə ilə bağlı heç bir təklif səslənməmişdir və qanun layihəsinin mətnində heç bir dəyişiklik edilməmişdir. Nəzərə

almağınızı və qanun layihəsinə səs verməyinizi xahiş edirəm. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, İlham müəllim. Bəxtiyar müəllim, qanun layihəsinə Sizin komitədə də baxılıb. Sözlünüz var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Yoxdur. Əli müəllim, Sizin komitədə də baxılıb. Yoxdur sözlünüz, Əli müəllim?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, biz qanun layihəsinə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul etməliyik. Xahiş edirəm, səs verin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.04 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Hörmətli həmkarlar, bildiyiniz kimi, biz qanun layihəsinə ikinci oxunuşda maddələr üzrə səs verməliyik. Layihədə 8 maddə var. Ona görə də mən iki-iki səsə qoyacağam. Xahiş edirəm, 1-ci və 2-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.05 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci və 2-ci maddə qəbul edildi. İndi isə 3-cü və 4-cü maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.05 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bunlar da qəbul edildi. Xahiş edirəm, 5-ci və 6-cı maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.06 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. 7-ci və 8-ci maddələrə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.06 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bunlar da qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.07 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi bütövlükdə ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, fasilə zamanıdır. Bizim 2 məsələmiz qalıb.

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Fasiləsiz. Çox sağ olun.

Gündəliyin 13-cü məsələsi Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir, ikinci oxunuşda müzakirəyə çıxarılır. Məsələyə dair məlumat vermək üçün, Nizami müəllim, mən Sizə söz verirəm. Buyurun.

N.Səfərov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputatlar! Qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul edilmişdir. Sonrakı müddətdə Milli Məclisin profil komitəsinə heç bir təklif və dəyişiklik daxil olmamışdır. Nəzərə alaraq səs verməyinizi xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nizami müəllim. Bəxtiyar müəllim, Sizin komitədə də baxılıb. Sözlünüz var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Yoxdur. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, biz bu qanun layihəsini əvvəlcə əsas kimi qəbul etmək üçün səs verməyə məcburuq. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.08 dəq.)
Lehinə	77
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Hörmətli həmkarlar, bu qanun layihəsi 2 maddədən ibarətdir. Bir-bir səs verəcəyik. Xahiş edirəm, 1-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.09 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, xahiş edirəm.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi. 2-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.09 dəq.)
Lehinə	77
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.10 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə mən qanun layihəsini bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.10 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, sonuncu məsələmizdir. 14-cü məsələ “Publik hüquqi şəxslər haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün, Əli müəllim, mən Sizə söz verəcəyəm. Buyurun.

Ə.Hüseynli, *Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri.*

“Publik hüquqi şəxslər haqqında” Qanuna edilən dəyişiklik publik hüquqi şəxslərin idarə edilməsi ilə bağlı bir maddəyə edilən düzəlişdir. Təkliflər daxil olmamışdır. Səsə qoymağınızı xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə əsas kimi münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.11 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Kiçik bir layihədir. Xahiş edirəm, bir maddə kimi qəbul olunmasına səs verək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.12 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.12 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, bununla da bizim iclasımız bitdi. Hamıya təşəkkür edirəm. Növbəti iclas haqqında sizə məlumat veriləcək. Sağ olun.

EDİLMƏMİŞ ÇIXIŞLARIN MƏTNLƏRİ

2 oktyabr 2020-ci il

Fatma Yıldırım. Bu gün hər bir Azərbaycan vətəndaşının ürəyi Qarabağla, ordumuzla döyünür, hər saat, hər dəqiqə cəbhədən qələbə xəbərləri gözləyirik. Bu müqəddəs mübarizədə Tanrı əsgərlərimizi qorusun. Torpaqlarımızın azadlığı uğrunda mübarizə ümummillə məsələdir və bu yolda hər kəs eyni mövqedən çıxış etməlidir.

30 ildir ki, Azərbaycan torpaqları işğal altındadır. Bu müddət ərzində Azərbaycan sülh danışıqlarına sadıq qalsada, işğalçı Ermənistan öz təxribatları ilə danışıqları pozub, mövcud status-quo-nu qorumağa çalışıb. Təəssüf ki, münaqişənin nizamlanması prosesində vasitəçilik edən ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrləri və digər beynəlxalq təşkilatlar münaqişənin ədalətli həlli, Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad edilməsi üçün ciddi səy göstərməyiblər. Əksinə, işğalçı Ermənistanın işğal olunmuş ərazilərimizdə beynəlxalq cinayətlərinə göz yumublar. Məhz bunun nəticəsidir ki, işğalçı Ermənistan növbəti təxribatlara əl atdı, Azərbaycanın səbrini daşırdı. İndi ordumuz düşməni torpaqlarımızdan qovmaq üçün əks-hücum əməliyyatı keçirir. Bu müqəddəs mübarizədə bizi dəstəkləyən ölkələrə, qardaş türk xalqına ilk gündən etibarən bizə haqq davamızda göstərdiyi böyük mənəvi dəstəyə görə, xüsusilə də Prezident Rəcəb Tayyib Ərdوغانa minnətdarıq.

Hazırda İsrail, Pakistan, Əfqanıstan, Ukrayna, İtaliya kimi ölkələr Azərbaycanı dəstəklədiyi halda, eyni soydan gəldiyimiz, bizimlə eyni dili, dini, ənənələri daşıyan türkdilli dövlətlərdən ciddi dəstək görə bilmirik. Axı, biz müxtəlif beynəlxalq platformalarda sıx əməkdaşlıq edirik, Azərbaycan hər zaman bu ölkələrə öz dəstəyini göstərir. Türk Şurası, TÜRKPA kimi platformalarda fəal əməkdaşlıq edirik. Amma prinsipial məsələ olan Azərbaycanın torpaqlarının erməni işğalından azad olunması məsələsində Türkiyə istisna olmaqla, digər türkdilli ölkələrdən açıq dəstək görmürük. Onlar nədən, kimdən çəkinirlər? Bizim onlardan istədiyimiz, sadəcə, mənəvi dəstək göstərmək və işğalçını öz adı ilə çağırmaqdır. Türk xalqları olaraq qanımız, canımız, dilimiz, dinimiz eynidir. Ona görə də bu dəstəyi onlardan gözləyirik. Cənab Prezidentin də qeyd etdiyi kimi, bu günlər bizim dostumuzu, düşmənimizi tanıdığımız günlərdir. Bizə çətin günlərdə dəstək göstərənləri və eyni zamanda, səssiz qalanları da unutmayacağıq.

Hörmətli millət vəkilləri, təəssüf ki, Tərtər, Goranboy, Ağdam və digər cəbhəyanı ərazilərin əhalisi hələ də düşmən hədəfinə tuş gəlir. Erməni azğınlığı o həddə çatıb ki, onlar təmas xəttindən uzaq əraziləri də hədəfə alırlar. İki gün öncə Bərdə rayonunun Xanərəb kəndində də mülki əhalini atəşə tutublar. Hər zaman olduğu kimi, ermənilər yenə də faşist üzvlərini göstərməkdə davam edirlər. Onlar mülki obyektləri, dinc insanları hədəfə alırlar. Erməni vəhşiliyi nəticəsində xeyli sayda mülki vətəndaşımızı itirmişik. Naftalanda iki məktəbli ermənilər tərəfindən açılan atəşin qurbanı olub. Bu hadisə beynəlxalq qanunlara zidd olmaqla yanaşı, insanlığa qarşı cinayətdir.

Ermənilərin törətdiyi qətliamlara baxmayaraq, bizim

əsgərlərimiz dinc erməni əhalisinə atəş açmır. Baxmayaraq ki, ermənilər vaxtilə Xocalıda günahsız əhalini qadın, uşaq, ahıl demədən, görünməmiş vəhşiliklə qətl etmişdilər. Bizim də ermənilərdən fərqimiz bundadır.

Erməni vəhşiliyinin digər bir nümunəsi isə Tərtərdə məcburi köçkünlər üçün tikilmiş yaşayış binasının atəşə tutulmasıdır. Axı, həmin insanlar bir dəfə öz dədə-baba torpaqlarından didərgin düşmüşdülər. İndi yenə 30 il sonra erməni terrorçuları onların məskunlaşdığı yeni inşa olunan yaşayış komplekslərini hədəfə alırlar. Bu, çox böyük bəşəri faciədir və qəbulolunmazdır.

Hörmətli millət vəkilləri, əlbəttə, indiki mərhələdə milli və vətəndaş həmrəyliyimiz çox önəmlidir. Bu gün bütün xalqımız həyəcan içində qələbə xəbərlərini, Qarabağın işğaldan azad olunmasını gözləyir. Əminəm ki, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumuz bizi böyük qələbəyə hər gün bir az daha yaxınlaşdırır. Zəfər bizimlədir. Qarabağ Azərbaycandır!

Jalə Əliyeva. Mənfur ermənilərin və onların havadarlarının əli yenə də günahsız, öz evində, öz torpağında, öz vətəninə yaşayan insanların qanına bulaşdı. Təəssüf ki, bu faşist ordusu müharibənin qaydalarını heç bir zaman anlamadı. Müharibədə mülki şəxslərə, silahsız əhaliyə, uşaqlara, qadınlara, qocalara silah açılmaz! Tək müharibədəmi? Elə gündəlik, normal həyatda da. Amma nə yazıq ki, əqidəsi, düşüncəsi, tərbiyəsi və əxlaqı xəyanətdən, satqınlıqdan, yalanlardan, böhtandan, kin və küdurətdən yoğrulan və 32 ildir, öz xəstə təxəyyülünü nəyin bahasına olursa-olsun, gerçəkləşdirmək əzmində olan bədnam qonşu, “dramatik erməni” bu qaydaları dəfələrlə kobud şəkildə pozub və pozmaqda davam edir. Şanlı ordumuzun, igid əsgərimizin şücaətiylə iftixar hissi ke-

çiririk, öyünürük, sevincliyik. Verdiyimiz şəhidlər baş tacımızdır. Əlbəttə ki, torpaq bu günümüzün, sabahımızın, bütövlüyümüzün uğrunda canını fəda edənlərin sayəsində vətən olur!

Döyüş meydanından uzaqda, öz evində sakit və sabit bir şəkildə yaşayarkən, düşmənlə gülləsinə, topuna, mərmisinə tuş gələnlərimiz var. Ömrünün baharına hələ yeni qədəm qoyan 15 yaşlı Bahar qızımız, 13 yaşlı Şəhriyar bələmiz, bir anda bir mərmilə bir ailədən gedən 5 həmvətənimiz, daha neçə-neçə, on minlərcə azərbaycanlı kimi... Balaca Fariz kimi, Zəhra kimi... Nurlar içində yat-sınlar! Çox az qalıb, tezliklə şəhid ruqlar, məzarlar zəfər cəngilərindən aqah olacaqlar. Tezliklə Azərbaycanımızın bütövlüyünü bayram edəcəyik, birlik yallısı gedəcəyik. Buna qəti əminik! Allah xalqımızı, ordumuzu və Prezidentimizi qorusun!

Malik Həsənov. Bu günümüzün başlıca məsələsi cəbhədə baş verən proseslərdir və hər birimiz rəşadətli ordumuzun müzəffər yürüşünü həyəcanla izləyirik. Bu gün xalqımız Ali Baş Komandan, möhtərəm cənab Prezidentimizin ətrafında sıx birləşib və onun hər bir əmrini dərhal yerinə yetirməyə hazırıq. Məhz bu həmrəyliyin nəticəsində biz tezliklə qələbə çalacağıq.

Bu günlər bütün rayonlarımızda gənclərimiz, hərbi vəzifəlilər səfərbərliyə cəlb olunur və hər bir çağırışçı bir an belə düşünmədən ön cəbhəyə yola düşür. Apardığımız müşahidələr səfərbərlik prosesinin son dərəcə mütəşəkkil həyata keçirildiyini deməyimizə əsas verir və bu hal hər birimizi qürurlandırır. Bununla belə, bir sıra məqamlar vardır ki, bunlara, hesab edirəm, olduqca həssas yanaşmaq vacibdir.

Belə ki, səfərbərlik prosesi zamanı bir ailənin bir neçə

üzvünün, ailənin bir çox hallarda kişi cinsindən olan bütün üzvlərinin eyni zamanda səfərbərliyə cəlb olunmasının şahidi oluruq. Bəzən elə hallar olur ki, ailənin yalnız bir övladı (yəni həmin ailələrin başqa övladı yoxdur) da səfərbərlik prosesinə cəlb edilir. Səfərbərlik zamanı bunun qismən səfərbərlik xarakterli olmasını nəzərə alaraq çağırışçıların seçim mərhələsində hərbi komissarların bu məsələlərə diqqət yetirməsini xahiş edirəm.

Toxunmaq istədiyim digər bir məqam səfərbərliyə cəlb edilmiş, daimi iş yeri olmayan, günəməzd işlə məşğul olan vətəndaşlarımızın ailələrinin dolanışığına imkan verəcək miqdarda müavinətin verilməsi ilə bağlıdır. Xahiş edirəm, bu məsələyə müvafiq icra strukturları vaxt itirmədən münasibət bildirsinlər. Bu, həm sosial müdafiə, həm də ki, vətənpərvərlik baxımından olduqca önəmlidir. Hamınız mənimlə razılaşarsınız, elə etməliyik ki, əsgərimizin gözü arxada qalmasın, ailəsinin dolanışığına görə nigaran qalmasın.

Razi Nurullayev. Keçən dəfə həmkarlarımin da qaldırdığı bir məsələyə diqqət çəkmək istəyirəm. Müharibəyə səfərbər edilən şəxslərə xüsusi qayğı lazımdır və bununla xüsusi bir qurum məşğul olmalıdır. Düşünürəm ki, müvafiq nazirlik yanında bir idarə yaradılmalıdır və o, ancaq müharibə veteranları, iştirakçıları, qaziləri, şəhid ailələri, bir sözlə, müharibədə iştirak etmiş şəxslərlə və onların ailələri ilə məşğul olmalıdır. Bu təklifi mütləq kimi qəbul edirəm.

Burada oturan hörmətli deputatlar da təsdiq edər ki, bu məsələlər çox dolaşıqdır və bunların nə qədər həll olunmayan tərəfləri var. Dövlətimiz sağ olsun, qayğı göstərir, ev verir, pensiya, müavinət təyin edir. Müxtəlif idarə və təşkilatlar köməklik edir, icra hakimiyyətləri şəhid vermiş

ailələrin xərcini çəkir, iş adamları və sırası vətəndaşlar yardım edirlər. Amma bütün bunlar planlı və ardıcıl edilmir. Bu sahədə xaos və çatışmazlıq var. Hər şey edilir, dövlət xeyli pul xərcləyir, qayğı göstərir, amma yenə də bəzi problemlər qalır. Bunun üçün də yeni yaradılan şöbə, idarə, fərq etməz, o “ASAN xidmət” kimi fəaliyyət göstərməlidir. Bu cür ailələri o qapıdan bu qapıya, o idarədən bu idarəyə, o məmurdan bu məmura göndərmək yolverilməzdir.

Deputatlarımız minlərcə misal çəkə bilər. Mən onları dəvət edirəm ki, səsləndirdiyim bu təklifi daha rahat və qəbul ediləsi bir formata salıb, aidiyyəti üzrə təqdim edək. Bir nümunə deyim. Bir yaralımız var idi, onun valideynləri Rusiyada yaşayırdı. Rusiyadan gətirdik, qarşılıq və yerləşdirdik. Kəsib ailədir. Dövlətimiz o yaralının qayğısına yüksək səviyyədə qaldı. Mən onun valideynlərini kirayə ev tutub Bakıda yerləşdirdim ki, övladlarına yaxın olsunlar.

İcra hakimiyyəti hazırda onların evini təmir edir. Bütün bunların həll olunması o qədər də asan başa gəlmədi. İndi onun valideynləri övladlarının qayğısına qalır, aparıb gətirir... Vaxt yoxdur ki, sadalayım, min cür problem yaranır. Valideynləri işləyə bilmir. Onun üçün də dediyim bu qurum lazımdır ki, bütün işlər bir mərkəzdən idarə olsun, kömək edilsin, yönləndirilsin və yerləşdirilsin. O qurumun nəzdində bir fond yaradılsın və imkanlı şəxslər, vətəndaşlar ora pul köçürsünlər və hər bir ailənin ehtiyacı üzrə xərcləmələr həyata keçirilsin. Bəzən görürsən ki, daha yaxşı ictimailəşmiş şəxsə və ya ailəyə daha çox yardım edilir, amma digər ailələr isə bir-iki aydan sonra unudulur, ancaq dövlət tərəfindən müəyyən edilmiş müavinəti alırlar. Təbii ki, bu onun ləyaqətli yaşayışına kifayət etmir.

Bu gün torpaqlarımız uğrunda canından keçən əsgər və

zabitlərimizin ailələri ən ləyaqətli və şərəfli həyata layiqdirlər. Ümid edirəm ki, parlamentin Sosial siyasət komitəsinin sədri Musa müəllim də bu məsələ ilə bağlı araşdırma apararaq, müvafiq tədbirlərin görülməsi üçün çalışacaq. Bu məsələ ilə bağlı ictimai dinləmənin keçirilməsinə də ehtiyac var ki, bütün çatışmazlıqlar, problemlər sadalansın və sonunda doğru qərar qəbul edilə bilsin.

Səttar Möhbəliyev Məni bu gün bu iclasda çıxış etməyə vadar edən Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin əks-hücum əməliyyatları nəticəsində 30 ilə yaxın erməni silahlı qüvvələri tərəfindən işğal olunmuş ərazilərimizin azad edilməsi ilə bağlı bəzi xarici ölkələrin, o cümlədən ATƏT-in həmsədr ölkələrindən biri olan Fransanın Prezidenti Emmanuel Makronun tutduğu mövqedir. Mənə maraqlıdır ki, ATƏT-in Minsk qrupunun 30 ilə yaxın müddətdə fəaliyyətsizliyi nəticəsində dondurulmuş halda olan problemin həlli istiqamətində ölkə Prezidenti, Silahlı Qüvvələrimizin Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müzəffər Azərbaycan Ordusunun atdığı inamlı addımlardan Emmanuel Makron nə üçün belə “narahat” olmuşdur?

Bu gün Makron Fransanı işğalçı Ermənistanın faşizm siyasətinin əsirinə çevirib. O, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində məsuliyyət daşıyan ATƏT-in Minsk qrupunun üç həmsədr dövlətindən birinin rəhbəri kimi baş verən hərbi əməliyyatlarda tərəfləri təkcə sülhə dəvət etsə idi, başa düşülən olardı. Lakin Fransa Prezidenti özünü həmsədr dövlətin rəhbəri kimi deyil, işğalçı ölkənin sözcüsü kimi aparır, açıq şəkildə münaqişənin əsas səbəbkarının yanında yer alır, rəhbərlik etdiyi ölkənin maraqlarını belə, işğalçı Ermənistanın faşizm siyasətinə qurban verir.

Niyə? Nə üçün? Nəyin qarşılığında? Bu suallar hadisə-

lərin inkişafı, tirajlanan dezinformasiyalar, Makronun beynəlxalq hüquqa və vasitəçilik missiyasına zidd mövqeyi fonunda aktuallaşır.

Sentyabrın 27-dən başlayaraq Ermənistan bütün cəbhəboyu ərazilərdə yaşayış məntəqələrini və mülki əhalini hədəfə alıb. Azərbaycan Ordusu əks-hücum əməliyyatlarla işğalçı ölkəyə ciddi zərbələr endirdi və işğal altındakı ərazilərin bir qismini azad etdi. Hazırda ərazilərimizin düşməndən təmizlənməsi istiqamətində əməliyyatlar uğurla davam edir.

Ermənistanın məğlub duruma düşdüyünü gören E.Makron isə heç bir ciddi fakta əsaslanmayaraq, guya Suriya və Liviyadan götürülmüş muhdurların Azərbaycanın tərəfində döyüş əməliyyatlarında iştirak etməsi barədə saxta informasiyanı dilə gətirir. Bununla da Makron saxta məlumatlara istinad etməklə, Fransa kimi ölkənin dövlət başçısı postuna adekvat olmadığını sübut edir. Məqsəd Azərbaycan haqqında yanlış imicin formalaşdırılması, beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini bölgəyə çəkmək və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması istiqamətində həyata keçirilən əməliyyatları bu yolla dayandırmaqdır. Bu isə işğalçı ölkənin marağındadır.

Dəqiq faktlarla sübut olunur ki, bu gün Ermənistan ordusunun tərkibində PKK terrorçuları ilə yanaşı, müxtəlif xarici ölkələrdən cəlb edilmiş etnik ermənilər Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinə qarşı döyüşürlər. Bu faktı Ermənistanın Prezidenti Armen Sarkisyan Əlcəzairin “Ə1-Cəzirə” televiziyasına verdiyi müsahibədə etnik ermənilərin Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərkibində vuruşduqlarını etiraf etməklə, bunun qeyri-adi bir şey olmadığını hesab edir.

Bununla da Fransa Prezidenti Fransanın sülhü deyil, işğalı dəstəklədiyini, Minsk qrupunda həmsədrliyini şübhə

altına aldığı, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən beynəlxalq hüququ tapdaladığını sübut etmiş oldu.

Ümumilikdə, Fransanın dövlət başçıları hər zaman erməniləri dəstəkləyiblər. Bu baxımdan, Emmanuel Makron da istisna deyil, erməni təşkilatlarının tədbirində iştirak edir, illik görüşlərinə qatılır. Hətta ötən il onlara söz verdi ki, Fransada “erməni genosidi”nin anım günü təyin olunacaq və hər il qeyd ediləcək. Ermənilərə bu cür dəstək göstərən dövlətin başçısından, təbii ki, başqa mövqə gözləmək absurd bir şeydir.

Haqlı olaraq Makronun qazancının nədən ibarət olması ilə bağlı məndə sual yaranır. Hesab edirəm ki, qarşıdan seçkilər gəlir və Makron sürətlə aşağı düşən reytingi fonunda nəticələrin onun üçün ürəkaçan olmayacağını anlayır. Bəzi araşdırıcı şirkətlərin ötən həftə açıqlanan hesabatında Fransa Prezidentinin, ümumilikdə, hökumətin reytinginin sürətlə aşağı düşdüyü aydın olur. Hesabatda bildirilir ki, ötən bir ay ərzində Makronu dəstəkləyənlərin sayı 7 faiz aşağı düşmüşdür. E.Makronun etibarının itməsinin əsas səbəbi isə əhalinin problemləri ilə, o cümlədən 2 ilə yaxın müddətdə Fransada davam edən “sarı jiletli”in sosial-iqtisadi məsələlərlə bağlı irəli sürdükleri haqlı tələblərin yerinə yetirilməməsi, onlara qarşı güc tətbiq edilməsi ilə insan haqlarının pozulmasına şərait yaradılması və digər problemlərin həllində onun lazımsız sərt mövqə tutmasıdır. Belə halda, Fransada güclü olan erməni diasporu və erməni seçiciləri faktoru önə çıxır. Görünür, E.Makron növbəti seçkilərdə erməni seçicilərə “xilas yolu” kimi baxır. Makronun milli maraqlarının əleyhinə olsa belə, açıq şəkildə ermənipərəst mövqeyi ortaya qoymasının əsas səbəblərindən biri budur. Onun vasitəçilik misiyasının tam ziddinə olan “Hamımız birlikdə müqavimət

göstərəcəyik. Əmin olun.” sözləri ilə Ermənistana verdiyi vəd, əslində, Fransadakı erməni seçicilərə verilən vəd idi.

Hesab edirəm ki, Emmanuel Makronun türkofobiya siyasəti, o cümlədən Dağlıq Qarabağla bağlı məsələdə tutduğu ermənipərəst siyasət Fransanın Minsk qrupunun həmsədri kimi vasitəçiliyini heçə endirir. Bu baxımdan, biz bugünkü iclasımızda Fransanın Minsk qrupunun həmsədrliyində fəaliyyəti barədə konkret münasibət bildirməliyik. Fransa artıq bitərəf olmadığını ortaya qoyduğu üçün bu missiyadan kənarlaşdırılmalıdır.

E.Makron və onun həmfikirləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin dediyi “Tarixi ədalət bizim tərəfimizdədir. Çünki bu bizim doğma dedə-baba torpağımızdır. Beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdədir. Bu gün Azərbaycan Ordusu öz torpağında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü qoruyur, müdafiə edir. Erməni əsgərinin bizim torpağımızda nə işi var? Ermənistan ordusunun bizim torpağımızda nə işi var?” kimi həqiqəti dərk etməlidirlər.

Hesab edirəm ki, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ordumuz az müddət ərzində işğal altında olan torpaqlarımızın azad olunmasını təmin etməklə, üçrəngli bayrağımızı həmin ərazilərdə dalğalandıracaq. Prezidentimizin dediyi kimi, “Bu qələbə bayraqları azadlıq meydanında keçiriləcək qələbə paradında nümayiş etdiriləcəkdir”.

Yaşasın Azərbaycan Ordusu!!! Qələbə bizimlədir!!!